

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ODHALOVÁNÍ KRIMINALITY U OSOB VE
VÝKONU TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY VE
VĚZNICÍCH V ČESKÉ REPUBLICCE**

Autor práce: Radek Pažout, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2026

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Radek Pažout, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Odhalování kriminality u osob ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznicích v České republice

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Detection of Crime among Persons Serving Prison Sentences in Prisons in the Czech Republic

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

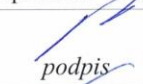

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M.

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): listopad 2025

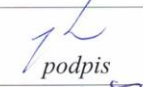

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit úroveň kriminality odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznicích v České republice a její odhalování z postavení pověřeného orgánu Vězeňské služby České republiky.

Vedlejším cílem bakalářské práce je navrhnout opatření pro zamezení páchání kriminality odsouzených ve výkonu trestu ve věznicích v České republice.

Student: Radek Pažout, DiS.	28.11.2025 datum	 podpis
Vedoucí práce: JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M.	5.12.2025 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	11.12.2025 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	11.12.2025 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	20.12.2025 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

PAŽOUT, R. *Odhalování kriminality u osob ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznicích v České republice: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 86 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M.

Klíčová slova: výkon trestu odnětí svobody, kriminalita, Vězeňská služba České republiky, odsouzený, pověřený orgán Vězeňské služby České republiky

Bakalářská práce se zabývá problematikou kriminality odsouzených osob v průběhu výkonu trestu odnětí svobody, se zvláštním důrazem na způsoby jejího odhalování ve věznicích České republiky. Teoretická část je zaměřena na vymezení základních teoretických východisek z oblasti penologie a penitenciární praxe. Součástí je rovněž charakteristika Vězeňské služby České republiky, její organizační struktury a úkolů, a to především ve vztahu k činnosti pověřených orgánů při prevenci a odhalování deliktního jednání v prostředí výkonu trestu. Pozornost je věnována také právní úpravě výkonu trestu, diferenciaci věznic a odpovědnosti odsouzených za protiprávní jednání.

Praktická část bakalářské práce je založena na analýze statistických údajů o výskytu trestné činnosti ve věznicích České republiky, které byly čerpány z veřejně dostupných zdrojů Vězeňské služby České republiky. Získaná data jsou doplněna kvalitativním šetřením formou strukturovaných řízených rozhovorů s vybranými příslušníky Oddělení prevence a stížností Vězeňské služby České republiky. Na základě vzájemného porovnání statistických dat a poznatků z praxe jsou v závěru práce formulována doporučení směřující ke zvýšení efektivity prevence a odhalování kriminality odsouzených osob ve výkonu trestu odnětí svobody.

ABSTRACT

PAŽOUT R. : *Detection of Crime among Persons Serving Prison Sentences in Prisons in the Czech Republic*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2026. 86 pp. Supervisor: JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M.

Key words: imprisonment, crime, Prison Service of the Czech Republic, convict, authorized body

This bachelor thesis deals with the issue of crime committed by convicts during imprisonment, with a special emphasis on methods of detecting crime in prisons in the Czech Republic. The theoretical part focuses on defining the basic theoretical principles in the field of penology, criminology, and penitentiary practice. It also includes a description of the Prison Service of the Czech Republic, its organizational structure, and tasks, particularly in relation to the activities of authorized bodies in the prevention and detection of criminal activity in the prison environment. Attention is also paid to the legal regulation of the enforcement of sentences, the differentiation of prisons, and the responsibility of convicts for illegal acts.

The practical part of the bachelor's thesis is based on an evaluation of statistical data on the incidence of crime in prisons in the Czech Republic, which was drawn from publicly available sources of the Prison Service of the Czech Republic. The data obtained is supplemented by a qualitative survey in the form of structured interviews with selected members of the Prevention and Complaints Department of the Prison Service of the Czech Republic. Based on a comparison of statistical data and practical findings, the conclusion of the thesis formulates recommendations aimed at increasing the effectiveness of crime prevention and detection among convicted persons serving prison sentences.

Obsah

Úvod.....	10
1 Cíl a metodika bakalářské práce	11
2 Penologie.....	12
2.1 Historický vývoj penologie.....	13
2.2 Penitenciární péče	14
2.3 Postpenitenciární péče.....	15
3 Vězeňská služba České republiky	16
3.1 Historie a vznik Vězeňské služby České republiky	17
3.2 Vězeňství po rozdělení Československa	18
3.3 Současný stav Vězeňské služby České republiky	19
3.3.1 Vývoj vězňených osob za rok 2015 – 2024	19
3.3.2 Vývoj osob ve vazbě za rok 2015 – 2024	21
3.3.3 Vývoj vězňených osob muži vs ženy za rok 2015 – 2024	22
3.3.4 Mladiství	23
3.4 Hlavní úkoly Vězeňské služby České republiky.....	24
3.5 Právní rámec činnosti Vězeňské služby České republiky.....	25
3.6 Typy věznic v České republice	27
3.7 Diferenční skupiny Vězeňské služby České republiky	28
3.8 Modernizace Vězeňské služby České republiky.....	29
3.9 Struktura Vězeňské služby České republiky	30
4 Pověřený orgán Vězeňské služby České republiky	32
4.1 Funkce a význam pověřeného orgánu Vězeňské služby České republiky.....	34
4.2 Oprávnění pověřeného orgánu Vězeňské služby České republiky	35
4.3 Šetření a opatření k odhalení trestné činnosti vězňených osob.....	36
4.4 Vyřizování stížností	38
4.5 Spolupráce pověřeného orgánu Vězeňské služby České republiky s Policií České republiky.....	39

4.6	Spolupráce s Generální inspekcí bezpečnostních sborů.....	40
4.7	Spolupráce pověřeného orgánu Vězeňské služby České republiky s Celní správou České republiky	41
5	Prevence kriminality Vězeňské služby České republiky	42
5.1	Drogová prevence	43
6	Kázeňské tresty	44
6.1	Kázeňské tresty minulost	45
6.2	Kázeňské tresty současnost.....	46
6.3	Komparace minulých a současných kázeňský trestů	47
7	Empirická část.....	48
7.1	Sběr dat.....	49
7.2	Charakteristika respondentů.....	50
7.3	Vyhodnocení řízených rozhovorů.....	51
7.3.1	Vyhodnocení otázky 1.....	51
7.3.2	Vyhodnocení otázky 2.....	51
7.3.3	Vyhodnocení otázky 3.....	51
7.3.4	Vyhodnocení otázky 4.....	51
7.3.5	Vyhodnocení otázky 5.....	52
7.3.6	Vyhodnocení otázky 6.....	52
7.3.7	Vyhodnocení otázky 7.....	52
7.3.8	Vyhodnocení otázky 8.....	53
7.3.9	Vyhodnocení otázky 9.....	53
7.4	Četnost zahajovaných úkonů dle § 158/3 tr.ř. proti vězněným osobám v letech 2015 – 2024.....	54
7.5	Pravomocná odsouzení vězněných osob za trestné činy spáchané ve Vězeňské službě v letech 2015 – 2024.....	56
7.6	Zahájení úkonů.....	57
7.7	Formy protiprávního jednání.....	58
7.8	Komparace výsledků.....	59

Závěr	61
Seznam použitých zdrojů	63
Seznam zkratk	66
Seznam tabulek a grafů	67
Seznam příloh.....	68
Přílohy	69
7.9 Respondent 1	70
7.10 Respondent 2.....	74
7.11 Respondent 3	78
7.12 Respondent 4	81
7.13 Respondent 5.....	84

Úvod

Kriminalita osob ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznicích České republiky představuje specifický a dlouhodobě aktuální problém, který významně ovlivňuje fungování vězeňského systému i naplňování účelu samotného trestu. Přestože je trest odnětí svobody ukládán s cílem ochrany společnosti, prevence další trestné činnosti a resocializace odsouzených, v praxi dochází k tomu, že někteří odsouzení pokračují v páčání trestné činnosti i během výkonu trestu. Tato skutečnost narušuje bezpečnost vězeňského prostředí, zvyšuje rizika pro personál i odsouzené a komplikuje resocializační proces.

Kriminalita páchaná ve věznicích má svá specifika daná uzavřeným prostředím, omezenou možností pohybu osob a zvláštními sociálními vztahy mezi odsouzenými. Trestná činnost odsouzených se může projevovat v různých formách, od porušování vnitřního řádu věznice až po jednání naplňující skutkové podstaty trestných činů, za něž může být uložen další nepodmíněný trest odnětí svobody. Odhalování takové kriminality proto klade zvýšené nároky na činnost Vězeňské služby České republiky a jejích pověřených orgánů.

Bakalářská práce se zaměřuje na problematiku odhalování kriminality u osob ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznicích České republiky, a to z pohledu Vězeňské služby České republiky. Cílem práce je přiblížit nejen teoretická východiska spojená s výkonem trestu a kriminalitou odsouzených, ale také praktické postupy využívané při jejím odhalování.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se věnuje vymezení základních pojmů, postavení a organizační struktury Vězeňské služby České republiky a její roli při prevenci a odhalování trestné činnosti ve věznicích. Praktická část je založena na empirickém výzkumu formou řízených rozhovorů s příslušníky Oddělení prevence a stížností Vězeňské služby České republiky, jejichž výsledky jsou následně komparovány se statistickými údaji o kriminalitě ve věznicích.

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit úroveň kriminality odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznicích České republiky a způsoby jejího odhalování z postavení pověřeného orgánu Vězeňské služby České republiky. Vedlejším cílem je navrhnout opatření směřující k omezení páčání trestné činnosti odsouzených ve výkonu trestu.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit úroveň kriminality odsouzených osob ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznicích České republiky a její odhalování z postavení pověřeného orgánu Vězeňské služby České republiky. Dílčím záměrem práce je na základě získaných poznatků identifikovat možnosti zamezení páchaní trestné činnosti odsouzených osob v podmínkách výkonu trestu.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a část empirickou (praktickou). Teoretická část je zaměřena na vymezení pojmů vztahujících se k výkonu trestu odnětí svobody, systému věznic v České republice a postavení Vězeňské služby České republiky. Pozornost je věnována organizační struktuře Vězeňské služby České republiky, činnosti pověřeného orgánu při odhalování kriminality odsouzených osob a základním poznatkům z oblasti penologie. Součástí teoretické části je rovněž charakteristika trestné činnosti odsouzených osob a možných postihů za její spáchání.

Empirická část práce je zpracována na základě analýzy statistických údajů o výskytu kriminality ve věznicích České republiky, které byly získány z veřejně dostupných statistických ročenek Vězeňské služby České republiky. Tyto údaje slouží k zachycení stavu, struktury a vývoje kriminality odsouzených osob ve výkonu trestu. Empirická část je dále doplněna kvalitativní metodou řízených rozhovorů s příslušníky Oddělení prevence a stížností Vězeňské služby České republiky, zaměřených na získání poznatků z praxe při odhalování trestné činnosti.

Závěrečná část empirického šetření je věnována komparaci výsledků získaných z řízených rozhovorů se statistickými daty o kriminalitě ve věznicích České republiky, a to s cílem identifikovat shody a rozdíly mezi oficiálními statistikami a praktickými zkušenostmi příslušníků Vězeňské služby České republiky.

2 Penologie

Termín penologie je odvozen z latinského slova *poena*, které znamená trest, a z řeckého výrazu *logos*, jenž lze přeložit jako nauku či učení.¹

Penologie je samostatná vědní disciplína, která se zabývá trestem, trestáním a výkonem trestních sankcí, především trestu odnětí svobody. Její předmět zkoumání však nelze zužovat pouze na otázku ukládání trestů soudy. Penologie se zaměřuje zejména na praktickou realizaci trestních sankcí, podmínky jejich výkonu a na působení trestu na pachatele trestné činnosti. Sleduje, jakým způsobem trest ovlivňuje chování odsouzených, zda naplňuje deklarované cíle trestní politiky a do jaké míry přispívá k ochraně společnosti před kriminalitou.²

Důležitou součástí penologického zkoumání jsou otázky smyslu a účelu trestání. Penologie analyzuje, zda je trest vnímán jako spravedlivý, přiměřený a účinný nástroj reakce společnosti na trestnou činnost. Hodnotí především naplnění základních funkcí trestu, mezi něž patří funkce represivní, preventivní (individuální i generální) a resocializační. Z tohoto hlediska se penologie soustředí nejen na samotný trest, ale také na širší kontext jeho ukládání a výkonu, včetně vlivu institucionálního prostředí věznic a přístupu personálu k odsouzeným. Penologie má výrazně interdisciplinární charakter. Vychází především z trestního práva hmotného i procesního, které vymezuje systém trestních sankcí a stanoví podmínky jejich ukládání a výkonu. Současně však čerpá z poznatků kriminologie, jež se zabývá příčinami kriminality a osobností pachatele, dále ze sociologie, psychologie a pedagogiky. Tyto vědní obory umožňují hlubší porozumění sociálním, psychickým a výchovným aspektům trestání a výkonu trestu. Díky tomuto propojení lze trestání chápat jako komplexní společenský proces, který nepůsobí pouze represivně, ale má i významný preventivní a výchovný rozměr³

---

¹ RAZSKOVÁ Tereza, HOFERKOVÁ Stanislava, Kapitoly z penologie I. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. ISBN 978-80-7435-716-9, s. 7

² ŠTĚRBA, Vladislav. Penologie. 2. vyd. Praha: Armex, 2009. ISBN 978-80-86795-74-4, s. 8-9

³ DIANIŠKA, Gustáv; STRÉMY, Tomáš a VRÁBLOVÁ, Miroslava. *Kriminológia*. 3. aktualizované a doplnené vydanie. Slovenské učebnice. Plzeň: Vydavateľstvá a nakladateľstvá Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-807-3806-200, s. 15- 30

2.1 Historický vývoj penologie

Historický vývoj penologie je úzce spjat s proměnami přístupů k trestání a k zacházení s pachateli trestné činnosti v jednotlivých etapách společenského vývoje. V nejstarších obdobích dějin bylo trestání chápáno především jako prostředek odplaty a zastrašení. Převládaly tělesné tresty, trest smrti a veřejné formy potrestání, jejichž cílem bylo demonstrovat autoritu vládnoucí moci, upevnit společenský řád a odradit ostatní členy společnosti od porušování právních a morálních norem. Trest měl symbolický charakter a byl zaměřen spíše na exemplární potrestání než na změnu chování pachatele.⁴

K výraznému zlomu v pojetí trestání dochází v období osvícenství v 18. století. Myšlenky humanismu, racionality a ochrany přirozených práv člověka vedly k postupnému odmítání krutých, svévolných a neúčelných trestů. Do popředí se dostávají principy zákonnosti, přiměřenosti a rovnosti před zákonem. Trest je nově chápán jako racionální nástroj reakce státu na trestnou činnost, nikoli jako projev msty. V této době se začíná prosazovat trest odnětí svobody jako hlavní forma trestní sankce, od níž se očekával nejen represivní, ale také nápravný účinek.⁵

V průběhu 19. století dochází k institucionalizaci výkonu trestu odnětí svobody a ke vzniku moderních vězeňských systémů. Jsou budovány specializované věznice a vytvářeny různé modely výkonu trestu. Pozornost se začíná soustřeďovat na organizaci věznic, režim výkonu trestu a otázky výchovného působení na odsouzené. Penologie se v tomto období postupně vyčleňuje jako samostatná oblast odborného zájmu, která se snaží systematicky zkoumat účinky trestu a možnosti nápravy pachatelů trestné činnosti.⁶

Ve 20. století je vývoj penologie výrazně ovlivněn rozvojem společenských věd, zejména psychologie, sociologie a kriminologie. Tyto obory přispěly k hlubšímu pochopení příčin kriminality a osobnosti pachatele. Dochází k posunu od jednotného a mechanického zacházení s odsouzenými k individualizovanému přístupu, který zohledňuje jejich osobní charakteristiky, sociální zázemí a riziko recidivy.⁷

---

⁴ MEZNÍK, Jiří; KALVODOVÁ, Věra a KUČHTA, Josef. *Základy penologie*. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Brno: Masarykova univerzita, 1995. ISBN 80-210-1248-X, s.8-23

⁵ Tamtéž

⁶ Tamtéž

⁷ HANUŠ, Bohuslav. *Primární základy penologie*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola J.A. Komenského, 2005. ISBN 80-867-2314-3, s. 6

2.2 Penitenciární péče

Penitenciární péči lze chápat jako soubor opatření a činností zaměřených na nápravu. Jejím cílem je pozitivní změna postojů a chování odsouzených a vytvoření předpokladů pro jejich úspěšné začlenění do společnosti.⁸

Základním nástrojem penitenciární péče je program zacházení, který je sestavován individuálně pro každého odsouzeného. Při jeho tvorbě jsou zohledňovány osobnostní charakteristiky odsouzeného, jeho trestní minulost, sociální zázemí, rizikové faktory a pravděpodobnost recidivy. Program zacházení stanoví konkrétní cíle a postupy působení na odsouzeného a zahrnuje zejména pracovní zařazení, vzdělávání, sociální práci a případně účast ve specializovaných terapeutických programech.⁹

Penitenciární péče se zaměřuje rovněž na řešení specifických problémů odsouzených, jako jsou závislosti, agresivní chování, poruchy sociálních dovedností nebo psychické obtíže. K tomuto účelu jsou využívány specializované programy zacházení a terapeutické intervence realizované odbornými pracovníky. Účinnost těchto programů je podmíněna jejich systematičností, odborným vedením a návazností na další formy péče¹⁰

Penitenciární péče tak představuje klíčový prvek moderního výkonu trestu odnětí svobody. Jejím cílem není pouze zvládnutí výkonu trestu z hlediska pořádku a bezpečnosti, ale především dlouhodobé působení směřující ke snížení rizika recidivy a k ochraně společnosti prostřednictvím resocializace odsouzených osob.¹¹

---

⁸ ŠTĚRBA, Vladislav. Penologie. 2. vyd. Praha: Armex, 2009. ISBN 978-80-86795-74-4, s. 9

⁹ VETEŠKA, Jaroslav a FISCHER, Slavomil. Psychologie kriminálního chování: Vybrané otázky etiologie, andragogické intervence a resocializace. Grada, 2020. ISBN 978-80-271-1480-1, s 128-146

¹⁰ Tamtéž

¹¹ Tamtéž

2.3 Postpenitenciární péče

Postpenitenciární péče představuje soubor opatření a činností, které navazují na výkon trestu odnětí svobody a jsou zaměřeny na podporu osob po jejich propuštění na svobodu. Jejím hlavním cílem je usnadnit návrat bývalých odsouzených do běžného společenského života a snížit riziko opakovaného páchaní trestné činnosti. Postpenitenciární péče tvoří logické pokračování penitenciárního působení a je nedílnou součástí moderního pojetí trestání.¹²

Období bezprostředně po propuštění z výkonu trestu je považováno za jedno z nejrizikovějších z hlediska recidivy. Propuštěné osoby se často potýkají s kumulací sociálních problémů, mezi které patří zejména absence stabilního bydlení, obtížné uplatnění na trhu práce, oslabené rodinné vazby nebo stigmatizace ze strany společnosti. Pokud nejsou tyto problémy řešeny systematicky a včas, výrazně se zvyšuje pravděpodobnost návratu k trestné činnosti.¹³

Postpenitenciární péče zahrnuje široké spektrum podpůrných aktivit. Patří mezi ně zejména sociální poradenství, pomoc při zajištění bydlení a zaměstnání, podpora při obnově rodinných a sociálních vztahů a spolupráce s orgány sociální péče, probační a mediační službou a neziskovými organizacemi. Důležitým prvkem je také návaznost na programy zahájené již v průběhu výkonu trestu, aby nedocházelo k přerušení resocializačního procesu.¹⁴

Význam postpenitenciární péče spočívá především v jejím preventivním působení. Efektivní podpora po propuštění z výkonu trestu přispívá ke stabilizaci životní situace bývalých odsouzených a snižuje pravděpodobnost jejich opětovného zapojení do trestné činnosti. Zároveň má pozitivní dopad na ochranu společnosti, neboť omezení recidivy představuje jeden z klíčových cílů trestní politiky¹⁵.

Postpenitenciární péče je proto chápána jako nezbytný článek mezi výkonem trestu a plnohodnotným začleněním jednotlivce do společnosti.¹⁶

---

¹² SOCHŮREK Jan, Kapitoly z penologie II. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. ISBN 978-80-7372-204-3, s. 60-61

¹³ Tamtéž

¹⁴ Tamtéž

¹⁵ Tamtéž

¹⁶ Tamtéž

3 Vězeňská služba České republiky

Zákon číslo 555/1992 Sb. o Vězeňské a justiční strážci České republiky v § 1 odst. 1 a odst. 2 definuje Vězeňskou službu takto „*Zřizuje se Vězeňská služba České republiky (dále jen "Vězeňská služba"), která zajišťuje výkon vazby, výkon zabezpečovací detence a výkon trestu odnětí svobody a v rozsahu stanoveném tímto zákonem ochranu pořádku a bezpečnosti při výkonu soudnictví a správě soudů a při činnosti státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti (dále jen "ministerstvo").*”¹⁷

„*Vězeňská služba je ozbrojeným bezpečnostním sborem. Řídí ji generální ředitel Vězeňské služby (dále jen "generální ředitel"), kterého jmenuje a odvolává ministr spravedlnosti (dále jen "ministr"). Generální ředitel odpovídá ministrovi za činnost Vězeňské služby.*”¹⁸

---

¹⁷ ČESKO. § 1 odst. 1 zákona č. 555/1992 Sb., České národní rady o Vězeňské a justiční strážci České republiky - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 23. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-555#p1-1>

¹⁸ ČESKO. § 1 odst. 2 zákona č. 555/1992 Sb., České národní rady o Vězeňské a justiční strážci České republiky - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 23. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-555#p1-2>

3.1 Historie a vznik Vězeňské služby České republiky

Historie vězeňství na území České republiky je úzce spjata s vývojem státní správy, trestního práva a celkovými společenskými změnami. Již v období Rakouska-Uherska existoval relativně propracovaný systém výkonu trestu odnětí svobody, který byl založen na centralizované správě věznic a jednotném režimu zacházení s odsouzenými. Vězeňství bylo v této době vnímáno především jako nástroj represivního působení státu, přičemž resocializační a výchovné aspekty zůstávaly spíše v pozadí.¹⁹

Zlomový okamžik ve vývoji českého vězeňství představoval rok 1989. Demokratické změny ve společnosti vytvořily prostor pro zásadní transformaci výkonu trestu odnětí svobody a pro oddělení vězeňství od represivních bezpečnostních složek. Cílem těchto změn bylo vybudování vězeňského systému odpovídajícího principům právního státu, zákonnosti a respektu k lidským právům osob omezených na osobní svobodě.²⁰

Výsledkem transformačního procesu bylo zřízení samostatné Vězeňské služby České republiky, která vznikla na základě zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky. Vězeňská služba České republiky zahájila svou činnost dne 1. ledna 1993 jako ozbrojený bezpečnostní sbor odpovědný za výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a později také zabezpečovací detence. Její vznik představoval významný krok k profesionalizaci vězeňství a k postupnému přiblížení českého vězeňského systému standardům demokratických právních států.²¹

Historie a vznik Vězeňské služby České republiky tak odrážejí širší politické a společenské proměny, které ovlivnily podobu trestní politiky státu. Současná Vězeňská služba České republiky navazuje na historický vývoj, avšak usiluje o uplatňování penologických principů založených na zákonnosti, profesionalitě a respektu k lidské důstojnosti.²²

---

¹⁹ JÁNOŠIKOVÁ, Petra, KNOLL, Vilém a RUNDOVÁ, Alena. Mezníky českých právních dějin. 2.vyd. Praha: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005. ISBN 978-80-86898-27-8, s. 17

²⁰ DRÁPAL Jakub, JIŘÍČKA Václav, RASZKOVÁ Tereza, České vězeňství. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0, s. 17-19.

²¹ Tamtéž

²² Tamtéž

3.2 Vězeňství po rozdělení Československa

V roce 1993 dochází k přepracování zákonů týkajících se výkonu trestu a výkonu vazby. Česká republika přijala závazek, že bude rozvíjet vězeňský systém v duchu doporučení Evropských vězeňských pravidel.²³

Po roce 1993 prošlo české vězeňství zásadní proměnou, která byla úzce spjata se vznikem samostatné České republiky a s přechodem k demokratickému právnímu státu. Vězeňská služba České republiky byla zřízena jako nástupnická instituce Sboru nápravné výchovy, jehož činnost byla charakteristická výraznými prvky represivního a militarizovaného pojetí výkonu trestu. Reforma vězeňství směřovala k postupnému odstranění těchto prvků a k vytvoření systému založeného na respektu k lidským právům, individualizaci zacházení s odsouzenými a oddělení bezpečnostních a resocializačních funkcí výkonu trestu. Součástí tohoto procesu bylo rovněž otevření vězeňství odborným poznatkům společenských věd a posílení role civilních profesí v penitenciární praxi.²⁴

Významným reformním krokem se stalo zavedení čtyř stupňů věznic, které umožnilo diferencovat výkon trestu podle závažnosti trestné činnosti, osobnostních charakteristik odsouzených a míry rizika, které představují. Současně docházelo k systematickému využívání poznatků psychologie a pedagogiky, zejména při hodnocení odsouzených, tvorbě programů zacházení a realizaci resocializačních aktivit. Tento přístup posílil výchovnou a preventivní funkci výkonu trestu a přispěl k postupnému přiblížení českého vězeňství moderním evropským penitenciárním standardům, v nichž je výkon trestu chápán nejen jako nástroj ochrany společnosti, ale také jako prostředek sociální reintegrace odsouzených.²⁵

---

²³ 14. RASZKOVÁ, Tereza a SVOBODA HOFERKOVÁ, Stanislava. Kapitoly z penologie I: vězeňství. Vydání: druhé, rozšířené a aktualizované. Hradec Králové: Gaudeamus, 2018. ISBN 978-80-7435-716-9, s. 38 - 39

²⁴ KOCÍK, Milan a KŘÍHA, Josef. Kriminalita vězňených - odsouzených osob a zvláštnosti jejího páčání (problémová reflexe). Studia. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2025. ISBN 978-80-7556-147-3, s. 26 - 27

²⁵ Tamtéž

3.3 Současný stav Vězeňské služby České republiky

Vězeňská služba České republiky v současné době zajišťuje výkon vazby a trestu odnětí svobody prostřednictvím soustavy 35 věznic, 10 vazebních věznic a 3 ústavů pro výkon zabezpečovací detence, které jsou doplněny o specializovaná zařízení, zejména Školské vzdělávací středisko Vězeňské služby České republiky a Akademií Vězeňské služby České republiky. Tato organizační soustava je rozmístěna na celém území státu a je rozdělena do tří regionálních oblastí řízení, které zajišťují efektivní koordinaci činností jednotlivých organizačních jednotek, zejména v oblasti bezpečnostního zajištění výkonu trestu, eskortní činnosti a krizového řízení. Z hlediska současného fungování vězeňství v České republice lze konstatovat, že výkon trestu odnětí svobody je realizován v podmínkách, které reflektují nejen bezpečnostní požadavky státu, ale také potřebu individuálního přístupu k odsouzeným osobám. Důraz je kladen na udržení vnitřního pořádku a bezpečnosti ve vězeňských zařízeních, současně však i na realizaci programů zacházení, pracovního zařazení a vzdělávacích aktivit směřujících k resocializaci odsouzených. Nedílnou součástí současného systému je rovněž spolupráce s dalšími institucemi působícími v oblasti trestní justice, sociální péče a prevence kriminality, jejímž cílem je podpora přípravy odsouzených na návrat do společnosti po ukončení výkonu trestu odnětí svobody a snížení rizika jejich opětovného zapojení do trestné činnosti.²⁶

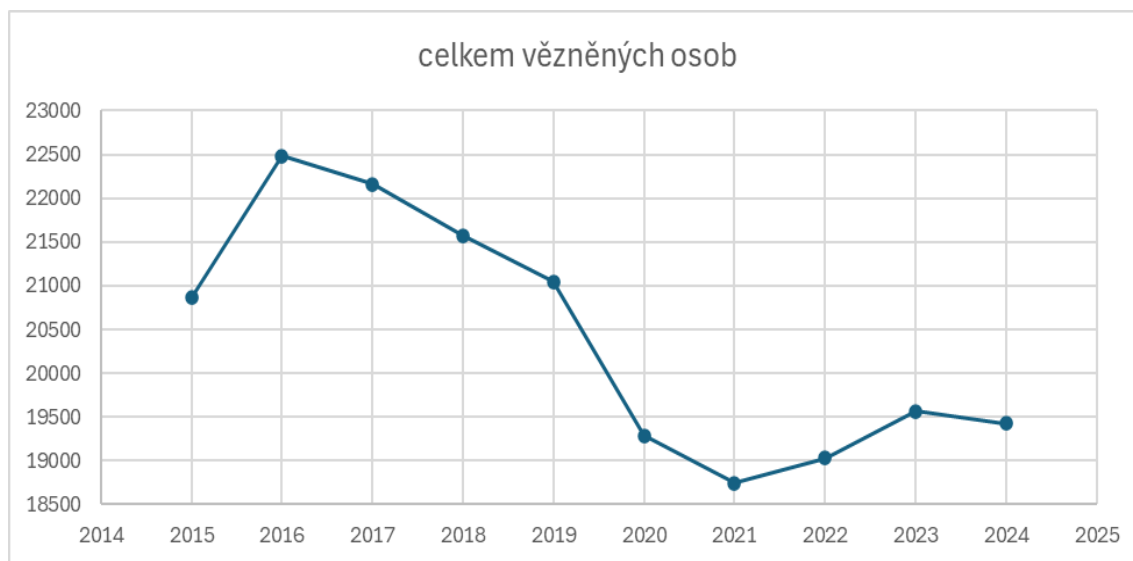
3.3.1 Vývoj vězněných osob za rok 2015 – 2024

Rok	Celkem vězněných osob
2015	20866
2016	22481
2017	22159
2018	21577
2019	21048
2020	19286
2021	18748
2022	19034
2023	19569
2024	19430 ²⁷

²⁶ Statistická ročenka 2024

²⁷ Statistická ročenka 2015 - 2024

Graf č. 1.

Z grafu celkem vězňených osob, který zachycuje vývoj celkového počtu vězňených osob v České republice v letech 2015 až 2024, je patrný postupný nárůst vězeňské populace v období do roku 2016, kdy počet osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence dosáhl svého maxima v rámci sledovaného období. V následujících letech dochází k postupnému poklesu celkového počtu vězňených osob, přičemž nejvýraznější snížení je zaznamenáno v roce 2021.

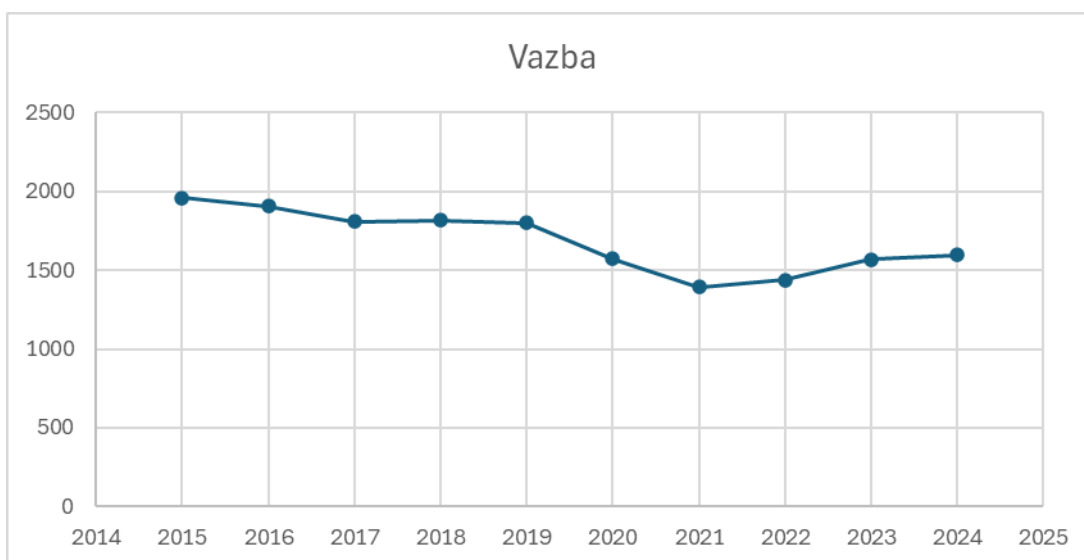
Tento pokles lze do značné míry přičíst mimořádným opatřením přijatým v souvislosti s pandemií onemocnění COVID-19, která měla významný dopad na fungování systému trestní justice i výkon trestu odnětí svobody. V reakci na epidemiologickou situaci byla přijata opatření směřující ke snížení rizika šíření nákazy ve vězeňských zařízeních, a to mimo jiné prostřednictvím omezení nástupů do výkonu trestu u méně závažné trestné činnosti či využitím institutu přerušování výkonu trestu. Současně došlo v tomto období k udělení prezidentské amnestie, respektive individuálních rozhodnutí o prominutí nebo zmírnění trestu, která rovněž přispěla ke snížení počtu osob ve výkonu trestu odnětí svobody.

V následujících letech lze pozorovat postupnou stabilizaci počtu vězňených osob, která souvisí s návratem k běžnému fungování trestní justice po odeznění pandemických opatření. Vývoj počtu osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence tak odráží nejen dlouhodobé trendy v oblasti kriminality, ale také mimořádné společenské události a legislativní opatření, která mohou krátkodobě ovlivnit zatížení vězeňského systému.

3.3.2 Vývoj osob ve vazbě za rok 2015 – 2024

Rok	Vazba
2015	1960
2016	1907
2017	1809
2018	1816
2019	1798
2020	1570
2021	1392
2022	1438
2023	1566
2024	1596 ²⁸

Graf č. 2.

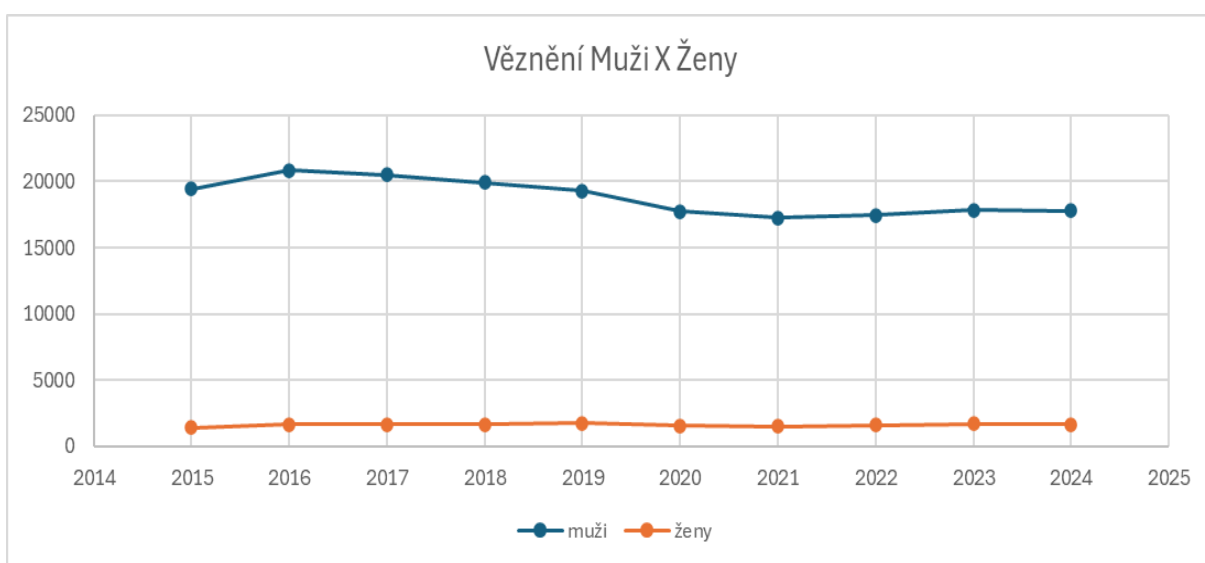

Ve srovnání s předchozím grafem celkového počtu vězňů vykazuje graf s názvem Vazba obdobný vývojový trend, kdy po předchozím stabilním období dochází k výraznějšímu poklesu počtu osob ve výkonu vazby v roce 2021. Tento pokles souvisí především s přijetím mimořádných opatření v souvislosti s pandemií onemocnění COVID-19. V následujícím období lze pozorovat postupnou stabilizaci odpovídající návratu k běžnému fungování trestní justice.

²⁸ Statistická ročenka 2015 - 2024

3.3.3 Vývoj vězňených osob muži vs ženy za rok 2015 – 2024

Rok	Muži	Ženy
2015	19433	1433
2016	20838	1643
2017	20514	1645
2018	19933	1644
2019	19302	1746
2020	17712	1574
2021	17229	1519
2022	17439	1595
2023	17854	1715
2024	17769	1661

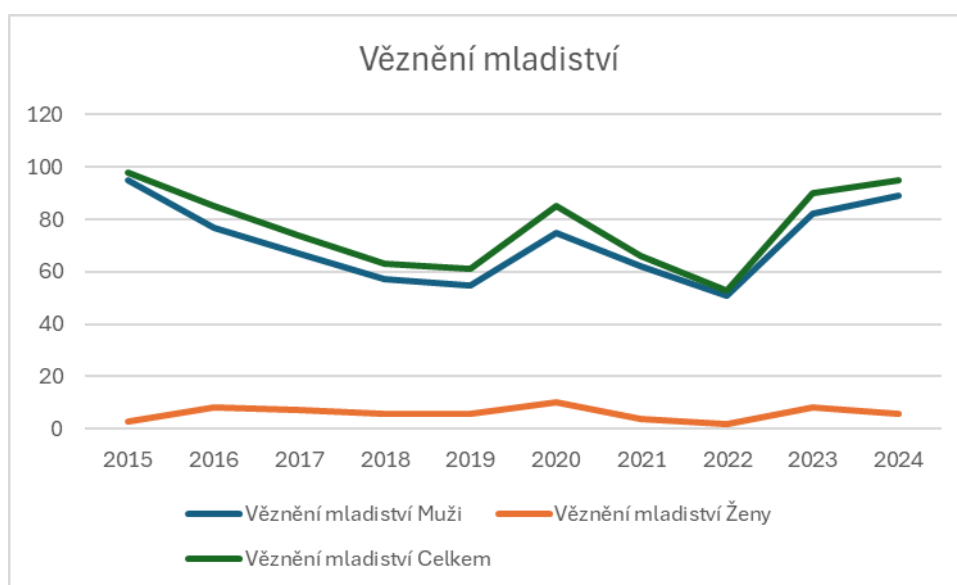
Na základě uvedených dat lze konstatovat, že ve sledovaném období let 2015 až 2024 tvoří převážnou většinu vězňených osob muži, přičemž jejich počet dlouhodobě výrazně převyšuje počet odsouzených žen. Vývoj počtu vězňených osob u obou pohlaví vykazuje obdobný trend, kdy po nárůstu do roku 2016 dochází k postupnému poklesu, jenž je nejvýraznější v roce 2021, což lze spojovat s přijatými opatřeními v souvislosti s pandemií onemocnění COVID-19. V následujících letech je patrná postupná stabilizace počtu odsouzených osob jak u mužů, tak u žen, která souvisí s návratem k běžnému fungování systému trestní justice po odeznění mimořádných opatření.

²⁹ Statistická ročenka 2015 - 2024

3.3.4 Mladiství

Rok	Věznění mladiství			
	Muži	Ženy	Celkem	
2015		95	3	98
2016		77	8	85
2017		67	7	74
2018		57	6	63
2019		55	6	61
2020		75	10	85
2021		62	4	66
2022		51	2	53
2023		82	8	90
2024		89	6	95

Graf č. 3.

Z grafu s názvem Věznění mladiství je patrný postupný pokles počtu vězněných mladistvých osob v letech 2015 až 2019. V roce 2020 dochází k dočasnému nárůstu, který lze spojovat s mimořádnou situací v souvislosti s pandemií onemocnění COVID-19 a celkovými společenskými změnami v tomto období. Následně je opět zaznamenán pokles, avšak v závěru sledovaného období dochází k výraznějšímu zvýšení počtu mladistvých odsouzených. Tento trend může souviset s narůstající agresivitou mladistvých pachatelů a častějším výskytem závažnějších forem násilné kriminality v této věkové kategorii. Stejně jako u dospělé populace i zde výrazně převažují mladiství muži nad mladistvými ženami.

³⁰ Statistická ročenka 2015 - 2024

3.4 Hlavní úkoly Vězeňské služby České republiky

Základním úkolem Vězeňské služby České republiky je zajišťování výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody. Součástí této činnosti je střežení osob umístěných ve vazbě a ve výkonu trestu, zajištění pořádku a bezpečnosti ve věznicích a ochrana společnosti před nebezpečnými pachateli trestné činnosti. Výkon vazby a trestu je realizován v souladu se zákonnými podmínkami a s důrazem na zachování lidské důstojnosti vězňených osob.³¹

Dalším významným úkolem Vězeňské služby České republiky je výkon zabezpečovací detence. Tento institut trestního práva je určen pro osoby, u nichž bylo shledáno vysoké riziko nebezpečného jednání a u nichž nelze ochranu společnosti zajistit jinými prostředky. Výkon zabezpečovací detence klade zvýšené nároky na bezpečnostní opatření, odbornou připravenost personálu a organizační zabezpečení, což jej řadí mezi nejnáročnější oblasti činnosti Vězeňské služby České republiky.³²

Vedle bezpečnostních úkolů plní Vězeňská služba České republiky také významné úkoly v oblasti zacházení s odsouzenými. Patří sem zejména realizace programů zacházení, organizace pracovního a vzdělávacího zařazení odsouzených a spolupráce s dalšími institucemi při přípravě osob na propuštění z výkonu trestu. Tyto činnosti vycházejí z penologických poznatků a směřují ke snížení rizika recidivy a k podpoře resocializace odsouzených osob. Neméně důležitým úkolem Vězeňské služby České republiky je ochrana práv osob omezených na osobní svobodě a zajištění zákonnosti výkonu vazby a trestu. Tato oblast zahrnuje vyřizování stížností, spolupráci s kontrolními orgány, vytváření podmínek pro výkon dohledu veřejné moci a zajištění transparentnosti činnosti vězeňství. Plnění těchto úkolů přispívá k legitimitě výkonu trestních sankcí v demokratickém právním státě.³³

---

³¹ ČESKO. § 1 zákona č. 555/1992 Sb., České národní rady o Vězeňské a justiční strážích České republiky - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-555#p1>

³² KOCÍK, Milan a KŘÍHA, Josef. Kriminalita vězňených - odsouzených osob a zvláštnosti jejího páčání (problémová reflexe). Studia. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2025. ISBN 978-80-7556-147-3, s. 112

³³ ČESKO. § 2 zákona č. 555/1992 Sb., České národní rady o Vězeňské a justiční strážích České republiky - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-555#p1>

3.5 Právní rámec činnosti Vězeňské služby České republiky

Činnost Vězeňské služby České republiky je založena na komplexním právním rámci, který vymezuje její postavení, působnost, pravomoci i povinnosti při výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence. Právní úprava vytváří základní předpoklady pro zákonný, transparentní a kontrolovatelný výkon státní moci v oblasti vězeňství a současně zajišťuje ochranu základních práv osob omezených na osobní svobodě.

Základním právním předpisem upravujícím postavení a činnost Vězeňské služby České republiky je zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky. Tento zákon vymezuje Vězeňskou službu České republiky jako ozbrojený bezpečnostní sbor, stanoví její organizační strukturu, hlavní úkoly a oprávnění při plnění zákonem svěřených činností. Současně určuje základní principy výkonu služby, mezi něž patří zákonnost, profesionalita a respekt k právům osob omezených na osobní svobodě.³⁴

Výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody jsou dále upraveny zvláštními právními předpisy, zejména zákonem č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, a zákonem č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. Tyto právní normy stanoví práva a povinnosti osob ve vazbě a ve výkonu trestu, pravidla zacházení, podmínky omezení osobní svobody a kontrolní mechanismy, které mají zabránit svévolným zásahům do jejich práv.³⁵

Součástí právního rámce činnosti Vězeňské služby České republiky je rovněž trestní zákoník, který vymezuje jednotlivé druhy trestních sankcí.³⁶

Zabezpečovací detence představuje specifický institut trestního práva, jehož výkon je svěřen Vězeňské službě České republiky a který klade zvýšené nároky na bezpečnostní i odborné zabezpečení výkonu trestu.³⁷

---

³⁴ ČESKO. § 1 zákona č. 555/1992 Sb., České národní rady o Vězeňské a justiční stráží České republiky - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-555#p1>

³⁵ KOCÍK, Milan a KŘÍHA, Josef. Kriminalita vězňených - odsouzených osob a zvláštnosti jejího páchání (problémová reflexe). Studia. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2025. ISBN 978-80-7556-147-3, s. 26

³⁶ ČESKO. § 12 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#p12-1>

³⁷ KOCÍK, Milan a KŘÍHA, Josef. Kriminalita vězňených - odsouzených osob a zvláštnosti jejího páchání (problémová reflexe). Studia. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2025. ISBN 978-80-7556-147-3, s. 112

Právní rámec činnosti Vězeňské služby České republiky je doplněn prováděcími právními předpisy, vnitřními normativními akty a mezinárodními závazky České republiky v oblasti ochrany lidských práv. Tyto dokumenty konkretizují postupy při výkonu vazby a trestu, upravují služební činnost příslušníků a vytvářejí podmínky pro kontrolu zákonnosti činnosti vězeňství. Mezinárodní standardy zároveň představují významné vodítko pro humánní a důstojné zacházení s osobami omezenými na osobní svobodě.

Právní rámec tak tvoří základní oporu činnosti Vězeňské služby České republiky a je nezbytným předpokladem pro legitimní výkon trestních sankcí v demokratickém právním státě. Důsledné dodržování právních předpisů a kontrola jejich aplikace v praxi mají zásadní význam pro ochranu práv jednotlivce i pro důvěru veřejnosti v systém trestní justice.

3.6 Typy věznic v České republice

System vězeňství v České republice rozlišuje jednotlivé typy věznic podle míry zabezpečení a charakteru režimu výkonu trestu odnětí svobody. Toto členění vychází z potřeby zajistit ochranu společnosti, bezpečnost ve vězeňských zařízeních a současně umožnit diferencovaný přístup k odsouzeným osobám. Typ věznice určuje základní rámec výkonu trestu, v jehož rámci je dále uplatňována vnitřní diferenciaci odsouzených.

Základní rozdělení věznic v České republice je zakotveno v § 8 zákona č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody „*Věznice se člení podle způsobu vnějšího střežení, zajištění bezpečnosti a režimu výkonu trestu do dvou typů, a to na věznici s ostrahou a se zvýšenou ostrahou.*” Toto členění reflektuje moderní pojetí výkonu trestu, které vychází z hodnocení rizikovitosti odsouzených a požadavků na míru zabezpečení jednotlivých zařízení.³⁸

Věznice s ostrahou jsou určeny pro odsouzené, u nichž není nezbytná nejvyšší úroveň bezpečnostních opatření. Režim výkonu trestu v těchto věznicích umožňuje širší zapojení odsouzených do pracovních, vzdělávacích a resocializačních aktivit. Důraz je kladen na udržování pracovních návyků, rozvoj sociálních dovedností a postupnou přípravu odsouzených na návrat do společnosti. Věznice s ostrahou představují nejrozšířenější typ vězeňských zařízení v České republice.³⁹

Věznice se zvýšenou ostrahou jsou určeny pro odsouzené, u nichž je s ohledem na závažnost trestné činnosti, riziko útěku nebo nebezpečnost pro okolí nutné zajistit vyšší stupeň zabezpečení. Režim výkonu trestu je zde přísnější, s omezenějšími možnostmi pohybu a kontaktu s vnějším světem. Přesto i v tomto typu věznic zůstává zachována snaha o resocializační působení.⁴⁰

Je třeba zdůraznit, že typ věznice není totožný se zařazením odsouzených do jednotlivých stupňů vnitřní diferenciaci. V rámci každého typu věznice dochází k dalšímu rozdělení odsouzených podle jejich chování, míry rizikovitosti a resocializačního potenciálu.

---

³⁸ ČESKO. § 8 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-169#p8>

³⁹ DRÁPAL, Jakub; JIRIČKA, Václav a RASZKOVÁ, Tereza (ed.). České vězeňství. Právní monografie. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0, s. 33

⁴⁰ Tamtéž

3.7 Diferenční skupiny Vězeňské služby České republiky

Diferenciace odsouzených se uplatňuje uvnitř jednotlivých typů věznic a není totožná s jejich základním typologickým členěním. O zařazení odsouzeného do konkrétní diferenční skupiny rozhoduje Vězeňská služba České republiky na základě komplexního hodnocení, které zohledňuje zejména dosavadní chování odsouzeného, plnění povinností, výsledky programu zacházení a případné kázeňské přestupky. Tento proces umožňuje pružně reagovat na vývoj osobnosti odsouzeného v průběhu výkonu trestu.⁴¹

V rámci systému vnitřní diferenciace jsou odsouzení rozdělováni do skupin s odlišnou mírou režimových omezení. Odsouzení zařazení do nižších stupňů diferenciace zpravidla vykazují stabilnější chování, vyšší míru spolupráce a větší motivaci ke změně. Vyšší stupně diferenciace jsou naopak určeny pro odsouzené s problematickým chováním, zvýšeným bezpečnostním rizikem nebo nízkým resocializačním potenciálem.⁴²

Diferenciace plní nejen bezpečnostní funkci, ale má také významný motivační a výchovný rozměr. Odsouzeným v nižších stupních diferenciace jsou zpravidla poskytovány širší možnosti pracovního zařazení, vzdělávání a kontaktu s vnějším světem. Tento systém motivuje odsouzené k dodržování vnitřního řádu věznice a k aktivní účasti na programech zacházení, čímž podporuje pozitivní změny jejich chování.⁴³

Vnitřní diferenciace odsouzených je upravena v ustanovení § 12a zákona č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody, kde se uvádí, že „*Věznice s ostrahou se podle stupně zabezpečení člení na oddělení a) s nízkým stupněm zabezpečení, b) se středním stupněm zabezpečení a c) s vysokým stupněm zabezpečení.*“⁴⁴

Diferenční skupiny Vězeňské služby České republiky tak tvoří důležitý prvek moderního výkonu trestu odnětí svobody. Přispívají k udržení pořádku a bezpečnosti ve věznicích a současně umožňují uplatnění principů individualizace, motivace a resocializace odsouzených osob v praxi.

---

⁴¹ VETEŠKA, Jaroslav a FISCHER, Slavomil. Psychologie kriminálního chování: Vybrané otázky etiologie, andragogické intervence a resocializace. Grada, 2020. ISBN 978-80-271-1480-1, s 136-146

⁴² Tamtéž

⁴³ Tamtéž

⁴⁴ ČESKO. § 12a zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 23. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-169#p12a>

3.8 Modernizace Vězeňské služby České republiky

Modernizace Vězeňské služby České republiky představuje dlouhodobý a systematický proces reagující na proměny trestní politiky, vývoj penologických poznatků i měnící se společenské požadavky na výkon trestních sankcí. Jejím hlavním cílem je zajistit takové fungování vězeňství, které bude současně bezpečné, zákonné, efektivní a respektující základní práva osob omezených na osobní svobodě. Modernizace se proto neomezuje pouze na technické aspekty, ale zahrnuje i organizační, personální a koncepční rovinu fungování Vězeňské služby České republiky.⁴⁵

Významnou oblastí modernizace je rozvoj lidských zdrojů a profesionalizace personálu. Práce ve vězeňství klade vysoké nároky na odbornou způsobilost, psychickou odolnost a etickou integritu příslušníků i civilních zaměstnanců. Současné trendy proto zdůrazňují potřebu systematického vzdělávání, specializované odborné přípravy a celoživotního rozvoje kompetencí pracovníků Vězeňské služby České republiky. Profesionalizace personálu je považována za jeden z klíčových předpokladů bezpečného a humánního výkonu trestu odnětí svobody.⁴⁶

Dalším důležitým směrem modernizace je zavádění a rozvoj technických a technologických prostředků. Moderní bezpečnostní systémy, elektronické zabezpečení objektů, kamerové systémy a informační technologie přispívají ke zvýšení bezpečnosti věznic, ke zlepšení kontroly nad pohybem osob a k efektivnějšímu řízení výkonu služby. Tyto nástroje umožňují předcházet mimořádným událostem a současně snižují zátěž personálu. Jejich využívání však musí být v souladu se zákonnými požadavky a zásadou přiměřenosti zásahů do práv odsouzených osob.⁴⁷

Modernizace se výrazně promítá také do oblasti zacházení s odsouzenými. Současné pojetí výkonu trestu klade důraz na rozvoj programů zacházení, terapeutických, vzdělávacích a pracovních aktivit a na posilování individuálního přístupu k odsouzeným. Tyto změny vycházejí z penologických poznatků.⁴⁸

---

⁴⁵ doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D. a kol. autorů. RESOCIALIZACE V SOUČASNÉ PENITENCIÁRNÍ PRAXI. Praha 3: UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA, 2022. ISBN 978-80-7452-213-0, s 9 -16

⁴⁶ Tamtéž

⁴⁷ Koncepce rozvoje vězeňství do roku 2035

⁴⁸ Koncepce rozvoje vězeňství do roku 2035

3.9 Struktura Vězeňské služby České republiky

Struktura Vězeňské služby České republiky jsou vystavěny na principu centralizovaného řízení, který odpovídá charakteru této instituce jako ozbrojeného bezpečnostního sboru. Centralizovaný model umožňuje jednotné uplatňování právních předpisů, vnitřních norem a metodických postupů při výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence. Jasně vymezená hierarchie zároveň vytváří předpoklady pro odpovědnost jednotlivých řídicích článků a pro efektivní kontrolu výkonu státní moci ve vězeňství.⁴⁹

Na nejvyšší úrovni řídicí struktury stojí Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, které plní strategickou, koncepční a metodickou funkci. Tato úroveň je odpovědná za tvorbu dlouhodobých koncepcí, sjednocování postupů a celkové řízení organizační soustavy vězeňství. Pod Generálním ředitelstvím se nacházejí jednotlivé organizační jednotky, zejména věznice, vazební věznice a specializovaná zařízení, která zajišťují každodenní výkon služby v praxi.⁵⁰

V čele jednotlivých věznic a vazebních věznic stojí ředitelé, kteří odpovídají za bezpečný a zákonný chod svěřené organizační jednotky. Jejich odpovědnost zahrnuje řízení personálu, zajištění pořádku a bezpečnosti, organizaci výkonu vazby a trestu a dohled nad dodržováním právních předpisů. Ředitelé organizačních jednotek jsou podřízeni Generálnímu ředitelství.⁵¹

Specifikem řídicí struktury Vězeňské služby České republiky je kombinace příslušníků ve služebním poměru a civilních zaměstnanců. Příslušníci Vězeňské služby vykonávají službu podle zvláštní právní úpravy a plní především bezpečnostní, dozorcí a eskortní úkoly. Civilní zaměstnanci jsou zařazeni v pracovněprávním vztahu a zajišťují odborné, administrativní, technické a podpůrné činnosti. Toto personální uspořádání umožňuje efektivní rozdělení kompetencí a zajištění komplexního fungování vězeňství.⁵²

Je nutno k výše uvedenému odstavci podotknout, že z hlediska aplikační praxe v poslední době dochází k tzv. transformaci civilních pracovních míst s cílem zvýšit

---

⁴⁹ DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav a RASZKOVÁ, Tereza (ed.). České vězeňství. Právní monografie. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0, s. 22

⁵⁰ Tamtéž

⁵¹ Tamtéž

⁵² DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav a RASZKOVÁ, Tereza (ed.). České vězeňství. Právní monografie. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0, s. 22

konkurenceschopnost Vězeňské služby na trhu práce, zejména při získávání odborných zaměstnanců, například psychologů. V praxi se tato změna projevuje tím, že pracovní pozice psychologa, která byla dosud systemizována výhradně jako civilní pracovní místo, může být nově obsazena buď v civilním pracovním poměru, nebo jako služební místo ve služebním poměru. Tato změna však dosud není legislativně výslovně vymezena a je realizována formou pilotního projektu Vězeňské služby, jehož cílem je zatraktivnit vybrané odborné pozice u Vězeňské služby.⁵³

---

⁵³ Interní předpis

4 Pověřený orgán Vězeňské služby České republiky

Z hlediska právního postavení pověřeného orgánu Vězeňské služby České republiky je nutné vycházet ze skutečnosti, že příslušníci Vězeňské služby jsou ve smyslu zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, zařazeni mezi příslušníky bezpečnostních sborů a při plnění služebních úkolů postupují v mezích oprávnění stanovených tímto právním předpisem. V rámci výkonu služby jsou povinni zabezpečovat plnění úkolů vyplývajících z právních předpisů a současně jsou oprávněni provádět nezbytné služební úkony směřující k objasnění skutečností souvisejících s mimořádnou událostí, a to v rozsahu odpovídajícím jejich služebnímu zařazení a kompetencím.⁵⁴

Policejní orgán nepředstavuje pouze jedinou instituci, ale zahrnuje širší okruh orgánů veřejné moci, kterým jsou v rámci trestního řízení svěřena konkrétní oprávnění a povinnosti. Jednotlivé subjekty, které mají postavení policejního orgánu, jsou vymezeny v ustanovení § 12 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád. Mezi tyto orgány patří zejména útvary Policie České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, pověřené orgány Vězeňské služby České republiky, pověřené celní orgány, pověřené orgány Vojenské policie, Bezpečnostní informační služby, Úřadu pro zahraniční styky a informace či Vojenského zpravodajství.⁵⁵

Trestní řád současně stanoví, že pokud právní úprava hovoří o oprávněních policejního orgánu, vztahují se tato oprávnění na všechny výše uvedené subjekty, nestanoví-li zákon jinak. Postavení pověřeného orgánu Vězeňské služby České republiky jako policejního orgánu tak vyplývá přímo z trestního řádu a zakládá jeho oprávnění činit úkony směřující k odhalení trestné činnosti osob ve výkonu vazby nebo trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence.

Pověřený orgán Vězeňské služby České republiky je orgánem zřízeným v rámci Vězeňské služby České republiky, jehož úkolem je objasňování a prověřování trestné činnosti osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence. Zákoně

---

⁵⁴ TOMĚK, Petr; FIALA, Zdeněk. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: ANAG, 2019, s. 23–29. ISBN 978-80-7554-234-2.

⁵⁵ DRAŠTÍK, Antonín. Trestní řád: komentář. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 131 - 134

vymezení jeho působnosti vychází ze zákona o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, podle něhož se Vězeňská služba v zákonem stanoveném rozsahu podílí na předcházení a odhalování trestné činnosti v objektech, kde vykonává svou činnost.⁵⁶

Z hlediska trestního práva procesního má pověřený orgán postavení policejního orgánu. Toto postavení je výslovně zakotveno v trestním řádu, který mezi policejní orgány zařazuje rovněž pověřené orgány Vězeňské služby České republiky, a to pro řízení o trestných činech spáchaných osobami ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence v objektech Vězeňské služby.⁵⁷

Trestní řád současně vymezuje rozsah působnosti pověřeného orgánu tím, že mu svěřuje oprávnění činit úkony před zahájením trestního stíhání. Tyto úkony spočívají zejména v prověřování skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a v přijímání opatření směřujících k jeho objasnění a k předcházení další trestné činnosti.⁵⁸

Podrobnější vymezení pojmu pověřeného orgánu, jeho činnosti a postavení v rámci organizační struktury Vězeňské služby obsahuje nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 12/2025. Toto nařízení konkretizuje zákonnou úpravu a stanoví, že pověřený orgán provádí šetření v souladu s trestním řádem, a to jak z úřední povinnosti, tak na základě pokynu služebního funkcionáře.⁵⁹

---

⁵⁶ ČESKO. § 2 odst. 1 písm. o) zákona č. 555/1992 Sb., České národní rady o Vězeňské a justiční stráží České republiky - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-555#p2-1-o>

⁵⁷ ČESKO. § 3 odst. 8 zákona č. 555/1992 Sb., České národní rady o Vězeňské a justiční stráží České republiky - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-555#p3-8>.

⁵⁸ ČESKO. § 12 odst. 2 písm. c) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141#p12-2-c>.

⁵⁹ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 12/2025, o pověřeném orgánu

4.1 Funkce a význam pověřeného orgánu Vězeňské služby České republiky

Základní funkcí pověřeného orgánu Vězeňské služby České republiky je objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin v prostředí výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence. Tato funkce vyplývá ze zákona o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, podle něhož se Vězeňská služba v zákonem stanoveném rozsahu podílí na předcházení a odhalování trestné činnosti osob umístěných ve věznicích a vazebních věznicích.⁶⁰

Význam pověřeného orgánu spočívá zejména v jeho postavení policejního orgánu ve smyslu trestního řádu, a to pro vymezený okruh trestných činů. Trestní řád mu svěřuje oprávnění provádět úkony před zahájením trestního stíhání, jejichž cílem je zjištění, zda jsou dány důvody pro zahájení trestního stíhání, a současně přijímat opatření k předcházení další trestné činnosti.⁶¹

Další významnou funkcí pověřeného orgánu je zajišťování důkazních podkladů pro další postup orgánů činných v trestním řízení. V rámci prověřování je pověřený orgán oprávněn opatřovat podklady, vyžadovat vysvětlení, zajišťovat stopy trestné činnosti a provádět další úkony stanovené trestním řádem. Tyto činnosti vytvářejí základ pro rozhodnutí státního zástupce o dalším procesním postupu ve věci.⁶²

Specifickou funkcí pověřeného orgánu je rovněž šetření mimořádných událostí. Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky stanoví, že pověřený orgán objasňuje příčiny vzniku mimořádných událostí.⁶³

---

⁶⁰ ČESKO. § 2 odst. 1 písm. o) zákona č. 555/1992 Sb., České národní rady o Vězeňské a justiční stráží České republiky - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-555#p2-1-o>

⁶¹ ČESKO. § 12 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141#p12-2>

⁶² Tamtéž

⁶³ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 12/2025, o pověřeném orgánu

4.2 Oprávnění pověřeného orgánu Vězeňské služby České republiky

Pověřený orgán Vězeňské služby České republiky je v rámci své místní působnosti oprávněn vstupovat do všech objektů, prostor a zařízení Vězeňské služby. Současně je oprávněn do těchto prostor vnášet a používat přidělenou techniku nezbytnou k plnění úkolů v rámci prověřování, šetření v souladu s trestním řádem nebo šetření prováděného na pokyn služebního funkcionáře. Toto oprávnění je stanoveno interní normativní úpravou Vězeňské služby. Pověřený orgán je dále oprávněn požadovat od příslušníků a zaměstnanců Vězeňské služby součinnost při plnění služebních úkolů. Každý příslušník nebo zaměstnanec, který je o tuto součinnost požádán, je povinen ji poskytnout, pokud tím nevystaví vážnému ohrožení sebe nebo jiné osoby a pokud tomu nebrání důležitý zájem služby či jiné závažné okolnosti.⁶⁴

Osoby nacházející se na místě činu jsou povinny uposlechnout pokynů pověřeného orgánu, který na místě provádí úkony ve věci. Toto oprávnění směřuje k zajištění řádného průběhu prověřování a k ochraně stop a důkazních prostředků.⁶⁵

V rámci své činnosti je pověřený orgán oprávněn požadovat poskytnutí dokumentů, údajů, datových záznamů a věcí vztahujících se k šetřené nebo prověřované věci. Současně je oprávněn zajišťovat, shromažďovat a vyhodnocovat obrazové, zvukové a jiné záznamy pořízené Vězeňskou službou nebo poskytnuté jinými subjekty.⁶⁶

Pověřený orgán je rovněž oprávněn vyzvat příslušníky a zaměstnance ke splnění povinnosti podrobit se orientačnímu vyšetření nebo odbornému lékařskému vyšetření za účelem zjištění přítomnosti alkoholu nebo jiné návykové látky v těle, a to za podmínek stanovených právními a vnitřními předpisy.⁶⁷

Za splnění stanovených podmínek je pověřený orgán oprávněn provádět také prohlídku věcí příslušníků a zaměstnanců Vězeňské služby. Způsob provedení prohlídky a okruh osob oprávněných k jejímu provedení se liší podle funkčního zařazení kontrolované osoby a je přesně vymezen interními předpisy.⁶⁸

---

⁶⁴ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 12/2025, o pověřeném orgánu

⁶⁵ Tamtéž

⁶⁶ Tamtéž

⁶⁷ Tamtéž

⁶⁸ Tamtéž

4.3 Šetření a opatření k odhalení trestné činnosti vězňených osob

K odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřujících ke zjištění jeho pachatele je policejní orgán na základě vlastních poznatků, trestních oznámení i podnětů jiných osob nebo orgánů povinen učinit všechna potřebná šetření a opatření dle ustanovení § 158 odst. 1 trestního řádu. Současně je povinen přijímat nezbytná opatření k předcházení trestné činnosti. Jedná se o fázi, ve které je nezbytné ověřit, zda k trestnému činu skutečně došlo, případně zda existuje důvodné podezření, že k jeho spáchání mohlo dojít, a to ještě před zahájením úkonů trestního řízení dle § 158 odst. 3 trestního řádu.⁶⁹

Je však nutné dodat, že šetření dle uvedeného ustanovení nejsou realizována pouze v rámci příslušné spisové agendy, ale rovněž v souvislosti s dalšími šetřeními, například šetření pro ředitele věznice či v jiných evidovaných agendách.⁷⁰

Objasňování událostí představuje specifický proces poznávací činnosti, jehož cílem je zjištění skutkového stavu věci v rozsahu nezbytném pro přijetí odpovídajících právních a organizačních opatření. V kriminalistické teorii je tento proces zpravidla charakterizován jako postup od obecného zjišťování informací k jejich postupné konkretizaci prostřednictvím cíleného dotazování. V počáteční fázi objasňování události dochází ke shromažďování dostupných poznatků o vzniklé situaci, které jsou následně systematicky analyzovány a tříděny tak, aby bylo možné rekonstruovat základní skutkové okolnosti případu. Významným nástrojem v této fázi je využití souboru základních kriminalistických otázek zaměřených na objasnění podstatných aspektů skutkového děje, zejména ve vztahu k osobě pachatele, charakteru jednání, místu, času, způsobu provedení a motivaci jednání.⁷¹

Uvedený metodický postup nachází své uplatnění rovněž v podmínkách Vězeňské služby České republiky při prvotním šetření mimořádných událostí ve vězeňských zařízeních. Pověřený orgán Vězeňské služby v této souvislosti zjišťuje základní skutkové okolnosti události tak, aby bylo možné vytvořit ucelený obraz o jejím průběhu a povaze. Zásadním

---

⁶⁹ 10. DRAŠTÍK, Antonín. Trestní řád: komentář. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 1232 s. ISBN 978-80-7552-600-7

⁷⁰ Interní předpis

⁷¹ 1. KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021.s. 52-56 ISBN 978-807-3808-594.

krokem je přitom posouzení, zda zjištěné jednání představuje kázeňský přestupek spočívající v porušení povinností stanovených zákonem č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, případně vnitřním řádem věznice, nebo zda již nasvědčuje spáchání trestného činu ve smyslu zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

V případě, že zjištěné skutečnosti odůvodňují závěr o možném naplnění skutkové podstaty trestného činu, vzniká pověřenému orgánu Vězeňské služby povinnost zahájit úkony trestního řízení sepsáním záznamu o jejich zahájení podle § 158 odst. 3 trestního řádu. Současně je nezbytné informovat ve stanovené lhůtě příslušné okresní státní zastupitelství. Tento záznam musí obsahovat zejména popis okolností, které vedly k zahájení úkonů trestního řízení, jakož i způsob, jakým se pověřený orgán o těchto skutečnostech dozvěděl. Od tohoto okamžiku postupuje pověřený orgán při prověřování skutečností nasvědčujících spáchání trestného činu v souladu s ustanoveními trestního řádu.

Právní úprava současně poskytuje pověřenému orgánu oprávnění vyžadovat potřebná vysvětlení od fyzických a právnických osob i orgánů veřejné moci. V prostředí věznice se jedná zejména o podání vysvětlení ze strany odsouzených osob, příslušníků a civilních zaměstnanců Vězeňské služby. Vedle toho může být za účelem objasnění skutkového stavu vyžádáno odborné vyjádření příslušných specializovaných pracovišť, například odborů kriminalistické techniky a expertíz Policie České republiky. Neméně významným oprávněním je možnost provedení ohledání místa události či věci podle § 113 trestního řádu, jehož účelem je zajištění stop a dalších důkazních prostředků využitelných v následném trestním řízení. Řádné provedení těchto úkonů má zásadní význam pro zachování důkazní hodnoty zajištěných stop a pro další objasňování okolností mimořádné události.

4.4 Vyřizování stížností

Vyřizování stížností ve Vězeňské službě České republiky je upraveno nařízením generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 17/2025. Šetření stížnosti provádí pověřený orgán Vězeňské služby, pokud generální ředitel nebo ředitel organizační jednotky nerozhodne jinak. Tímto je stanovena základní příslušnost pověřeného orgánu k provádění šetření stížností v rámci Vězeňské služby. K prošetření stížnosti je příslušná organizační jednotka nebo generální ředitelství, do jejichž působnosti náleží činnost, proti níž stížnost směřuje. Pokud je stížnost doručena organizační jednotce, která není k jejímu prošetření příslušná, je tato jednotka povinna stížnost postoupit příslušnému útvaru a současně o této skutečnosti informovat stěžovatele.⁷²

Stížnosti na činnost zaměstnanců nebo příslušníků Vězeňské služby jsou vyřizovány podle jejich organizačního zařazení. Stížnost na činnost zaměstnance zařazeného v organizační jednotce vyřizuje její ředitel, zatímco stížnosti na činnost ředitele organizační jednotky vyřizuje generální ředitel nebo jím pověřená osoba. Stížnosti na činnost generálního ředitele vyřizuje Ministerstvo spravedlnosti České republiky.⁷³

Nařízením generálního ředitele výslovně stanoví požadavek nestrannosti při vyřizování stížností. Stížnost nesmí šetřit ani přešetřovat osoba, proti níž stížnost směřuje, ani osoba, u níž lze důvodně předpokládat podjatost vzhledem k jejímu osobnímu vztahu k věci nebo ke stěžovateli.⁷⁴

Po ukončení šetření je stížnost vyhodnocena jako důvodná, částečně důvodná nebo nedůvodná. Vyřízení stížnosti musí obsahovat identifikační údaje stěžovatele, označení organizační jednotky, která stížnost šetřila, předmět stížnosti, zjištěné skutečnosti, jejich porovnání s právními a vnitřními předpisy a závěr s výsledným hodnocením stížnosti. Stížnost je považována za vyřízenou okamžikem odeslání vyřízení stížnosti stěžovateli nebo jeho osobním doručením. Nařízením dále stanoví lhůty k vyřízení stížnosti, které činí zpravidla 60 dnů od jejího doručení. V odůvodněných případech může být tato lhůta prodloužena, přičemž stěžovatel musí být o prodloužení lhůty vyrozuměn.⁷⁵

---

⁷² Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 17/2025, o vyřizování stížností

⁷³ Tamtéž

⁷⁴ Tamtéž

⁷⁵ Tamtéž

4.5 Spolupráce pověřeného orgánu Vězeňské služby České republiky s Policií České republiky

Spolupráce pověřeného orgánu Vězeňské služby České republiky (VS ČR) s Policií České republiky (PČR) představuje nezbytný prvek fungování systému trestní justice. Jednotlivé orgány působící v oblasti trestní politiky státu nemohou plnit své úkoly izolovaně a tak je důležitá kooperace, neboť disponují rozdílnými pravomocemi, odpovědností a odborným zázemím.⁷⁶

Zásadním důvodem této spolupráce je rozdílný rozsah kompetencí obou institucí. Pověřený orgán VS ČR je oprávněn prověřovat podezření z protiprávního jednání vzniklého ve vězeňském prostředí, avšak Policie ČR vystupuje jako hlavní orgán činný v trestním řízení s širšími vyšetřovacími pravomocemi, zejména pokud jde o operativně pátrací činnost a zajišťování důkazů mimo vězeňská zařízení. Tato dělba kompetencí je hodnocena jako nutná podmínka zákonného a efektivního vedení trestního řízení.⁷⁷

Dalším významným aspektem je komplexní povaha kriminality spojené s výkonem vazby a trestu odnětí svobody. Kriminalita páchaná ve věznicích často souvisí s trestnou činností probíhající mimo jejich areál, což vyžaduje sdílení informací a koordinovaný postup mezi VS ČR a PČR. Bez této spolupráce nelze účinně reagovat na organizované a latentní formy kriminality.⁷⁸

Spolupráce má rovněž významný preventivní rozměr. Koordinace postupů a výměna poznatků mezi oběma institucemi přispívají k předcházení bezpečnostním rizikům a ke stabilizaci vnitřního pořádku ve vězeňských zařízeních.⁷⁹

---

⁷⁶ KOCÍK, Milan a KŘÍHA, Josef. Kriminalita vězňů - odsouzených osob a zvláštnosti jejího páchaní (problémová reflexe). Studia. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2025. ISBN 978-80-7556-147-3, s. 144

⁷⁷ KOCÍK, Milan a KŘÍHA, Josef. Kriminalita vězňů - odsouzených osob a zvláštnosti jejího páchaní (problémová reflexe). Studia. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2025. ISBN 978-80-7556-147-3, s. 10

⁷⁸ Tamtéž

⁷⁹ Tamtéž

4.6 Spolupráce s Generální inspekcí bezpečnostních sborů

Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále jen „GIBS“) je nezávislým ozbrojeným bezpečnostním sborem České republiky, zřízeným za účelem kontroly zákonnosti činnosti vybraných bezpečnostních složek státu. Její postavení, působnost a pravomoci upravuje zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů.⁸⁰

Základním úkolem GIBS je odhalování, prověřování a vyšetřování trestné činnosti příslušníků a zaměstnanců Policie České republiky, Vězeňské služby České republiky a Celní správy České republiky, pokud je tato činnost spáchána v souvislosti s výkonem jejich služby.⁸¹

Spolupráce oddělení prevence a stížností Vězeňské služby České republiky s GIBS je založena především na povinnosti oznámit podezření z trestné činnosti příslušníků VS ČR a poskytnout inspekci nezbytnou součinnost při prověřování těchto případů. Tato spolupráce je nezbytná zejména v situacích, kdy by vnitřní šetření mohlo vzbuzovat pochybnosti o své nestrannosti. Zapojení GIBS tak zajišťuje objektivní posouzení skutkového stavu a posiluje důvěryhodnost výsledků šetření.⁸²

Spolupráce s GIBS zároveň přispívá k ochraně práv osob ve výkonu vazby a trestu odnětí svobody, stejně jako k ochraně zákonných zájmů samotných příslušníků Vězeňské služby České republiky. Transparentní a nezávislé prošetřování podezření z protiprávního jednání je považováno za klíčový prvek legitimacy činnosti bezpečnostních sborů.

---

⁸⁰ ČESKO. § 1 zákona č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-341#p1>

⁸¹ Tamtéž

⁸² ČESKO. § 158 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141#p158-3>

4.7 Spolupráce pověřeného orgánu Vězeňské služby České republiky s Celní správou České republiky

Spolupráce pověřeného orgánu Vězeňské služby České republiky (VS ČR) s Celní správou České republiky (CS ČR) vyplývá z potřeby koordinovaného postupu při odhalování a objasňování trestné činnosti, která souvisí s porušováním celních, daňových a dalších hospodářských předpisů. Celní správa je bezpečnostním sborem s vyšetřovacími a kontrolními pravomocemi v oblasti celní a daňové kriminality, nelegálního obchodu a nedovoleného nakládání s vybranými komoditami.⁸³

Jedním z hlavních důvodů spolupráce je skutečnost, že ve vězeňském prostředí může docházet k trestné činnosti, která spadá do působnosti Celní správy, zejména v oblasti nedovoleného nakládání s tabákovými výrobky nebo jinými zbožími podléhajícími zvláštnímu režimu. Kriminalita páchaná osobami ve výkonu trestu odnětí svobody má často vazby na organizované struktury mimo věznice, což vyžaduje zapojení specializovaných orgánů s odpovídajícími kompetencemi.⁸⁴

---

⁸³ ČESKO. § 1 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-17#p1>

⁸⁴ Tamtéž

5 Prevence kriminality Vězeňské služby České republiky

Vězeňská služba České republiky disponuje interním normativním aktem Nařízení generálního ředitele č. 12/2012 o předcházení, zabránění a včasném odhalování násilí mezi obviněnými, odsouzenými a chovanci, jehož hlavním cílem je systematická prevence násilného jednání mezi osobami ve výkonu vazby a trestu odnětí svobody. Nařízení je koncipováno jako preventivní nástroj, který klade důraz na včasné rozpoznávání rizikových faktorů, předcházení eskalaci konfliktů a ochranu osob ohrožených násilím. Prevence je zde chápána jako soustavná a cílená činnost, zahrnující sledování sociálních vztahů mezi vězňenými osobami, vyhodnocování jejich chování a koordinovaný postup bezpečnostních a odborných zaměstnanců.⁸⁵

Součástí tohoto preventivního systému je zavedení kategorizace rizikových osob, která slouží k včasné identifikaci osob ohrožených násilím nebo osob se zvýšeným rizikem jeho páčání. Kategorie STH označuje osoby se sníženou tělesnou hmotností, NMÚ osoby s nízkou mentální úrovní, MON osoby vyhodnocené jako možný objekt násilí a MPN osoby identifikované jako možný pachatel násilí. Dále jsou vymezovány kategorie DVO, tedy další vytipované osoby, a DVO-P, které označují další vytipované osoby z hlediska jejich profese nebo specifického postavení. Tato klasifikace umožňuje cílené uplatňování preventivních opatření a individualizovaný přístup k osobám v riziku násilného jednání.⁸⁶

Nařízení dále stanoví konkrétní preventivní a ochranná opatření, jejichž cílem je včasné odhalení a omezení násilných projevů v penitenciárním prostředí. Mezi tato opatření patří zejména zrakové prohlídky zaměřené na zjištění známek fyzického napadení či sebepoškozování, mimořádné lékařské prohlídky sloužící k odbornému posouzení zdravotního stavu a dokumentaci případných poranění a rovněž zvýšené kontroly cel a ubytovacích prostor. Uvedená opatření představují praktickou rovinu prevence násilí a přispívají k udržení bezpečného, stabilního a kontrolovaného prostředí ve výkonu vazby a trestu odnětí svobody.⁸⁷

---

⁸⁵ Nařízení generálního ředitele č. 12/2012 o předcházení, zabránění a včasném odhalování násilí mezi obviněnými, odsouzenými a chovanci

⁸⁶ Tamtéž

⁸⁷ Tamtéž

5.1 Drogová prevence

Drogovou prevenci ve vězeňském prostředí lze rozdělit do dvou základních typů, které se vzájemně doplňují a směřují k omezení výskytu omamných a psychotropních látek ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody i zabezpečovací detence. První typ představuje eliminace distribuce drog do věznice, která je realizována prostřednictvím bezpečnostních opatření. Tato opatření zahrnují zejména osobní prohlídky obviněných, odsouzených a chovanců, kontroly cel a ubytovacích prostor, kontrolu zásilek, návštěv a pohybu osob v areálu zařízení. Cílem je zabránit průniku nelegálních látek do objektů Vězeňská služba České republiky a minimalizovat jejich další šíření mezi vězňnými osobami, a to jak ve věznicích, tak i v zařízeních pro výkon zabezpečovací detence.⁸⁸

Druhý typ drogové prevence je zaměřen na odbornou pomoc osobám ohroženým drogovou závislostí a na zmírnění jejich negativních dopadů. Tento přístup zahrnuje činnost specializovaných pracovišť, poraden protidrogové prevence a dalších odborných služeb poskytujících psychologickou, sociální a terapeutickou podporu. Významnou roli zde hrají rovněž bezdrogové zóny a specializovaná oddělení, v nichž jsou odsouzení či chovanci motivováni k abstinenci a zapojováni do strukturovaných léčebných a resocializačních programů. Tato odborná opatření jsou uplatňována i u osob umístěných v zabezpečovací detenci, kde je důraz kladen na ochranu společnosti a současně na léčebně-terapeutické působení. Kombinace bezpečnostních a odborných přístupů tak vytváří komplexní systém drogové prevence v penitenciárním prostředí.⁸⁹

---

⁸⁸ KOCÍK, Milan a KŘÍHA, Josef. Kriminalita vězňných - odsouzených osob a zvláštnosti jejího páčání (problémová reflexe). Studia. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2025. ISBN 978-80-7556-147-3, s. 143

⁸⁹ Tamtéž

6 Kázeňské tresty

V odst. 1. § 28 zákona č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody se stanoví, že „*Odsouzený je ve výkonu trestu povinen dodržovat stanovený pořádek a kázeň, plnit pokyny a příkazy zaměstnanců Vězeňské služby, pracovat, pokud je mu přidělena práce a není uznán dočasně práce neschopným nebo není po dobu výkonu trestu uznán zdravotně nezpůsobilým k výkonu práce, plnit úkoly vyplývající z programu zacházení, šetrně zacházet se svěřenými věcmi, nepoškozovat cizí majetek, dodržovat zásady slušného jednání s osobami, s nimiž přichází do styku, a i jinak zachovávat ustanovení vnitřního řádu věznice.*”⁹⁰

Vedle těchto základních povinností je odsouzený povinen podrobit se osobním a dalším prohlídkám, umožnit kontrolu svých osobních věcí, absolvovat stanovené lékařské prohlídky, strpět identifikační úkony, dodržovat hygienické zásady, oznamovat relevantní skutečnosti týkající se jeho zdravotního stavu či bezpečnosti a podrobit se opatřením směřujícím k zamezení výroby, držení nebo zneužívání návykových látek. V případě neplnění stanovených povinností nebo porušení vnitřního řádu věznice může být odsouzenému uloženo kázeňské opatření, případně jiný postih v souladu s příslušnými právními předpisy upravujícími výkon trestu odnětí svobody.⁹¹

---

⁹⁰ ČESKO. § 28 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 23. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-169#p28-1>

⁹¹ ČESKO. § 28 odst. 2 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 23. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-169#p28-1>

6.1 Kázeňské tresty minulost

Kázeňským přestupkem se rozumí zaviněné porušení povinností stanovených zákonem nebo uložených na jeho základě, případně narušení pořádku či kázně v průběhu výkonu trestu odnětí svobody.⁹²

Za spáchání kázeňského přestupku lze odsouzenému uložit kázeňský trest. Uložení kázeňského trestu však není nezbytné v případě, kdy lze účelu kázeňského řízení dosáhnout již samotným projednáním přestupku s odsouzeným.⁹³

Dle § 46 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve vyhlášeném znění 3. 8. 1999, zákon stanoví tyto druhy kázeňských trestů, které lze odsouzenému uložit v zákonem vymezených mezích.

- a) *Důtka*
- b) *snížení kapesného nejvýše o jednu třetinu až na dobu 3 kalendářních měsíců,*
- c) *zákaz přijetí jednoho balíčku v kalendářním roce,*
- d) *pokuta až do výše 1 000 Kč,*
- e) *propadnutí věci,*
- f) *umístění do uzavřeného oddělení až na 28 dnů, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení,*
- g) *celodenní umístění do uzavřeného oddělení až na 20 dnů,*
- h) *umístění do samovazby až na 20 dnů,*
- i) *odnětí výhod vyplývajících z předchozí kázeňské odměny⁹⁴*

---

⁹² ČESKO. § 46 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů - znění od 3. 8. 1999. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-169#p46>

⁹³ Tamtéž

⁹⁴ Tamtéž

6.2 Kázeňské tresty současnost

Kázeňským přestupkem se rozumí úmyslné nebo nedbalostní porušení povinností stanovených právními předpisy nebo uložených na jejich základě, případně jednání, kterým je narušen pořádek či kázeň v průběhu výkonu trestu odnětí svobody.⁹⁵

Za spáchání kázeňského přestupku může být odsouzenému uloženo některé z kázeňských opatření. K uložení kázeňského trestu se však nepřistoupí v případě, kdy lze nápravy a preventivního účelu dosáhnout již samotným projednáním přestupku s odsouzeným.⁹⁶

Dle § 46 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, v aktuálním znění 1. 1. 2026, zákon stanoví tyto druhy kázeňských trestů, které lze odsouzenému uložit v zákonem vymezených mezích.

- a) *důtka,*
- b) *snížení kapesného nejvýše o jednu třetinu až na dobu 3 kalendářních měsíců,*
- c) *zákaz přijetí jednoho balíčku v kalendářním roce,*
- d) *pokuta až do výše 5 000 Kč,*
- e) *propadnutí věci,*
- f) *umístění do uzavřeného oddílu až na 28 dnů, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení,*
- g) *celodenní umístění do uzavřeného oddílu až na 20 dnů,*
- h) *umístění do samovazby až na 20 dnů,*
- i) *odnětí výhod vyplývajících z předchozí kázeňské odměny.⁹⁷*

---

⁹⁵ ČESKO. § 46 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-169#p46>

⁹⁶ Tamtéž

⁹⁷ Tamtéž

6.3 Komparace minulých a současných kázeňských trestů

Komparací minulé a novelizované právní úpravy kázeňských trestů lze konstatovat, že jejich struktura i povaha zůstávají nezměněny. Odlišnost spočívá výlučně ve výši peněžitého kázeňského trestu, kdy novela stanoví maximální částku pokuty až do výše 5 000 Kč.

V novelizovaném znění § 52 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, v aktuálním znění 1. 1. 2026 došlo k posílení procesních práv odsouzených, neboť jim je nově výslovně přiznána možnost domáhat se soudního přezkumu rozhodnutí o nejzávažnějších kázeňských trestech, a to o propadnutí věci, pokutě a trestech podle § 46 odst. 3 písm. d) až h), ve stejném rozsahu, v jakém je přezkum možný v řízení o přestupku.

Zákon o výkonu trestu odnětí svobody je účinný již téměř 25 let, aniž by došlo k systematickému přehodnocení koncepce kázeňských trestů, a to i přes dlouhodobě se měnící podmínky výkonu trestu. V kontextu narůstajícího deliktního jednání odsouzených zůstává právní úprava v této oblasti spíše statická a nereflektuje dostatečně aktuální potřeby penitenciární praxe.

Novelizace zákona se omezuje převážně na posílení procesních práv odsouzených, zejména rozšířením soudního přezkumu u nejzávažnějších kázeňských trestů. Tato změna sice představuje významný krok směrem k posílení právní ochrany odsouzených, avšak současně ponechává bez povšimnutí otázku přiměřenosti, účinnosti a preventivního působení samotných kázeňských trestů v kontextu moderního pojetí výkonu trestu odnětí svobody.

7 Empirická část

Empirická část bakalářské práce je zaměřena na zjištění úrovně kriminality osob ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznicích v České republice a na způsoby jejího odhalování z pohledu pověřeného orgánu Vězeňské služby České republiky. Zpracování empirické části vychází z analýzy dostupných statistických údajů Vězeňské služby České republiky a je doplněno kvalitativním výzkumem formou řízených rozhovorů s příslušníky Vězeňské služby České republiky.

Výzkumného šetření se zúčastnilo celkem 5 příslušníků Vězeňské služby České republiky působících ve věznici Valdice. S ohledem na jejich služební zařazení, charakter vykonávané činnosti a citlivost projednávané problematiky byla všem respondentům zaručena anonymita. Empirická část tak kombinuje kvantitativní a kvalitativní přístup s cílem komplexně zachytit stav, strukturu a dynamiku kriminality vězněných osob a praktické zkušenosti s jejím odhalováním.

7.1 Sběr dat

Kvantitativní část empirického výzkumu byla realizována prostřednictvím statistické analýzy veřejně dostupných údajů Vězeňské služby České republiky, konkrétně statistických ročenek za období let 2015–2024. Na základě těchto dat byla provedena analýza výskytu a struktury trestné činnosti páchané osobami ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznicích České republiky. Pozornost byla zaměřena zejména na identifikaci nejčastěji se vyskytujících forem kriminality a na jejich vývoj v čase.

Kvantitativní analýza byla dále doplněna kvalitativním výzkumem formou řízených rozhovorů s 5 příslušníky Vězeňské služby České republiky. Rozhovory byly strukturovány pomocí předem připraveného souboru otevřených otázek, které byly zaměřeny na praktické zkušenosti respondentů s odhalováním kriminality u odsouzených, na využívané postupy a na vnímání rizikových faktorů kriminality ve vězeňském prostředí.

Z důvodu časové vytíženosti příslušníků Vězeňské služby České republiky byly řízené rozhovory realizovány prostřednictvím skupinového sezení. Tento způsob sběru dat umožnil respondentům odpovídat v časovém rozsahu odpovídajícím jejich služebním povinnostem a zároveň zajistil dostatečný prostor pro formulaci podrobných a věcných odpovědí. Získané poznatky byly následně vyhodnoceny a komparovány se statistickými údaji, což umožnilo identifikovat shody a rozdíly mezi oficiálními daty a praktickými zkušenostmi příslušníků Vězeňské služby České republiky.

7.2 Charakteristika respondentů

Řízené rozhovory byly vedeny s příslušníky Vězeňské služby České republiky služebně zařazenými na Oddělení prevence a stížností v rámci jednotlivých organizačních jednotek. Respondenti se v rámci své pracovní činnosti dlouhodobě podílejí na odhalování a prověřování protiprávního jednání osob ve výkonu vazby a trestu odnětí svobody, přičemž disponují praktickými zkušenostmi s objasňováním mimořádných událostí, kázeňských přestupků i trestné činnosti páchané v penitenciárním prostředí.

Výběr respondentů byl realizován s ohledem na jejich odbornou způsobilost a přímou zkušenost s problematikou prevence a odhalování kriminality odsouzených osob. Jednalo se o příslušníky s rozdílnou délkou služební praxe a zkušenostmi z výkonu služby, což umožnilo získat širší pohled na sledovanou problematiku z hlediska každodenní aplikační praxe. Získané poznatky tak reflektují nejen formální postupy stanovené právními a interními předpisy, ale také praktické zkušenosti respondentů s řešením konkrétních případů protiprávního jednání v podmínkách vězeňského prostředí.

7.3 Vyhodnocení řízených rozhovorů

7.3.1 Vyhodnocení otázky 1

Na jaké pracovní pozici u Vězeňské služby České republiky působíte a jak dlouho tuto činnost vykonáváte?

Z odpovědí respondentů vyplývá, že všichni dotazovaní disponují dlouhodobou odbornou praxí u Vězeňské služby České republiky. Jejich služební zkušenosti zahrnují působení na oddělení výkonu trestu, eskortní službě i v pozicích pověřených orgánů a vedoucích pracovníků. Tato profesní rozmanitost umožňuje komplexní pohled na problematiku deliktního jednání odsouzených osob a zvyšuje vypovídací hodnotu získaných poznatků.

7.3.2 Vyhodnocení otázky 2

V jakém typu věznice u Vězeňské služby České republiky působíte a vnímáte rozdíly v kriminalitě odsouzených osob?

Respondenti shodně uvádějí, že působí ve věznicích se zvýšenou ostrahou. Z jejich odpovědí vyplývá, že v tomto typu zařízení se nachází převážně odsouzení s opakovanou trestnou činností, kteří jsou na prostředí výkonu trestu výrazně adaptováni. Tato skutečnost se podle respondentů odráží ve vyšší míře deliktního jednání, nižším respektu k autoritám a častějším porušování vnitřního řádu věznice.

7.3.3 Vyhodnocení otázky 3

S jakými formami deliktního jednání se u odsouzených osob ve výkonu trestu setkáváte nejčastěji?

Respondenti se shodují, že mezi nejčastější formy deliktního jednání dlouhodobě patří fyzické násilí a krádeže mezi odsouzenými osobami, které se vyskytují v každém období. Dále bylo opakovaně uváděno zneužívání omamných a psychotropních látek a držení nepovolených věcí, zejména mobilních telefonů a ručně vyrobených bodných zbraní. Tyto formy jednání jsou respondenty vnímány jako zásadní bezpečnostní riziko.

7.3.4 Vyhodnocení otázky 4

Jakým způsobem je v praxi deliktní jednání odsouzených osob nejčastěji odhalováno?

Z odpovědí respondentů vyplývá, že deliktní jednání je nejčastěji odhaleno příslušníky oddělení výkonu trestu při každodenní službě. Následně pověřené orgány zajišťují

potřebnou dokumentaci a vyhodnocují další postup. Respondenti rovněž upozorňují na skutečnost, že některá deliktivní jednání jsou oznámena samotnými odsouzenými, přičemž tato oznámení mohou být jak oprávněná, tak i účelová, motivovaná snahou získat výhodu či poškodit jiného odsouzeného.

7.3.5 Vyhodnocení otázky 5

Zaznamenáváte v průběhu své praxe změny ve výskytu deliktivního jednání odsouzených osob?

Všichni respondenti se shodují, že v průběhu let dochází ke změnám ve struktuře deliktivního jednání. Zatímco v minulosti byl dominantní tzv. „kvak“, v současné době se objevují nové a obtížně zjištěitelné omamné a psychotropní látky. Výrazně narostl také výskyt nepovolených mobilních telefonů a respondenti současně zaznamenávají postupný nárůst fyzického násilí mezi odsouzenými.

7.3.6 Vyhodnocení otázky 6

Jaké faktory podle Vás nejvíce přispívají ke vzniku deliktivního jednání odsouzených osob ve výkonu trestu?

Respondenti označují za klíčové faktory především přeplněnost věznic a s tím související zvýšené napětí mezi odsouzenými. Dále poukazují na nedostatečné personální a finanční zabezpečení vězeňského systému, které omezuje možnosti prevence a individuální práce s odsouzenými. Zkušenější respondenti zároveň uvádějí, že v minulosti měla vyšší zaměstnanost odsouzených a jasně strukturovaný denní režim pozitivní vliv na snižování deliktivního jednání.

7.3.7 Vyhodnocení otázky 7

Jak hodnotíte spolupráci Vězeňské služby České republiky s Policií České republiky při odhalování deliktivního jednání?

Spolupráce s Policií České republiky je respondenty hodnocena převážně pozitivně. Respondenti uvádějí, že rozdělení kompetencí mezi Vězeňskou službou a Policií České republiky je funkční a umožňuje efektivní řešení závažnějších případů, zejména v situacích, kdy deliktivní jednání vykazuje znaky trestného činu.

7.3.8 Vyhodnocení otázky 8

S jakými problémy nebo omezeními se při odhalování deliktního jednání nejčastěji setkáváte?

Respondenti shodně upozorňují na problematické odhalování nových druhů omamných a psychotropních látek a na moderní technologie, zejména miniaturní mobilní telefony. Významným problémem je rovněž vysoká míra vynalézavosti a manipulativního chování odsouzených, kteří dokážou nepovolené věci skrývat velmi sofistikovaným způsobem, což zvyšuje nároky na personál i technické zabezpečení.

7.3.9 Vyhodnocení otázky 9

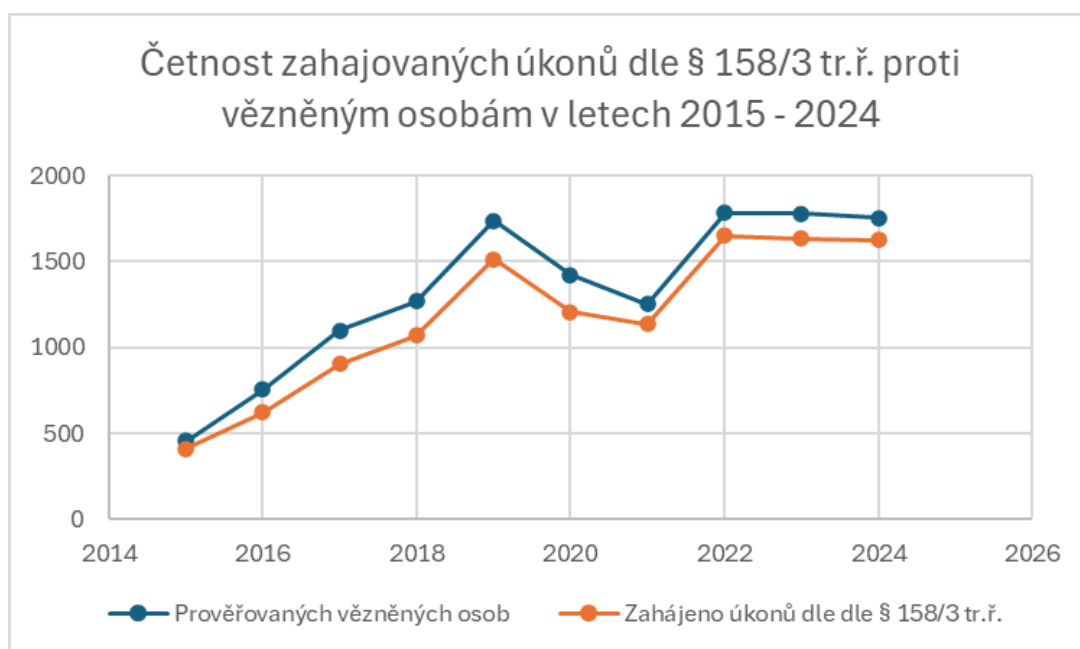
Jaká opatření by podle Vás mohla přispět ke snížení deliktního jednání odsouzených osob ve výkonu trestu odnětí svobody?

Respondenti navrhují jako účinné opatření zejména omezení návštěv a přijímání balíků, a to především ve věznicích se zvýšenou ostrahou, kde dochází k častým pokusům o propašování nepovolených věcí. Tyto benefity by měly být poskytovány pouze odsouzeným s dlouhodobě dobrým chováním a sloužit jako motivační faktor k dodržování vnitřního řádu věznice. Dále respondenti zmiňují potřebu posílení preventivní práce, lepšího personálního zabezpečení a využívání moderních technologií, přičemž realizace těchto opatření je výrazně ovlivněna finančními možnostmi vězeňského systému.

7.4 Četnost zahajovaných úkonů dle § 158/3 tr.ř. proti vězněným osobám v letech 2015 – 2024

Rok	Prověřovaných vězněných osob	Zahájeno úkonů dle § 158/3 tr.ř.
2015	458	411
2016	756	623
2017	1098	902
2018	1269	1070
2019	1736	1513
2020	1420	1206
2021	1251	1134
2022	1784	1648
2023	1779	1635
2024	1753	1624 ⁹⁸

Graf č. 4.

Z grafu č. 4 vyplývá, že počet prověřovaných vězněných osob, u nichž byly zjišťovány skutečnosti nasvědčující spáchání trestného činu, vykazoval ve sledovaném období let 2015 až 2019 postupně rostoucí tendenci. V roce 2020 dochází k výraznějšímu poklesu, který lze spojovat s přijetím mimořádných opatření v souvislosti s pandemií onemocnění

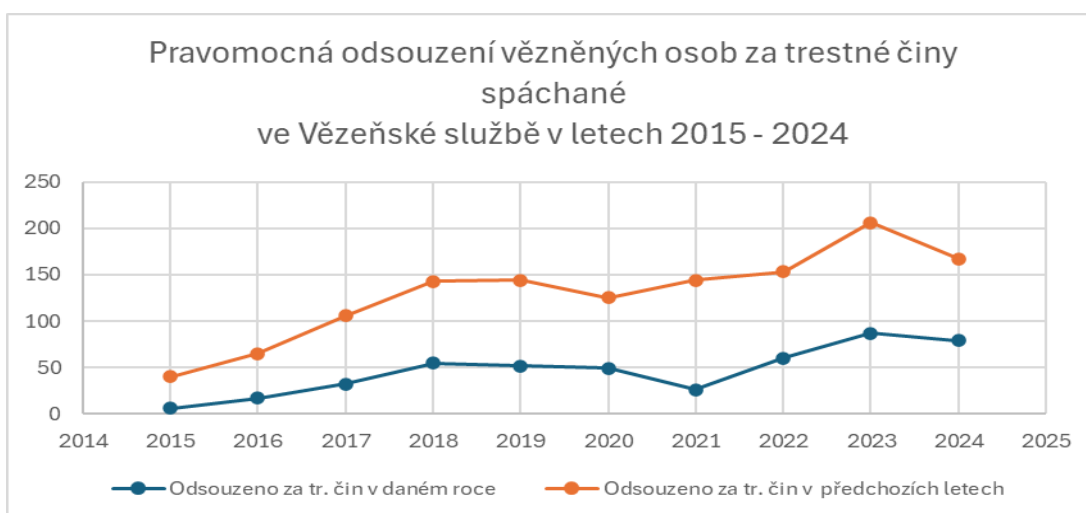
⁹⁸ Statistická ročenka 2015 - 2024

COVID-19 a omezením některých činností v penitenciárním prostředí. V následujících letech je patrný opětovný nárůst počtu prověřovaných osob, přičemž obdobný vývoj lze sledovat i v počtu zahájených úkonů trestního řízení dle § 158 odst. 3 trestního řádu. Z uvedených údajů je zřejmé, že s rostoucím počtem prověřovaných vězňených osob dochází také k nárůstu případů, ve kterých bylo přistoupeno k zahájení úkonů trestního řízení, což poukazuje na přetrvávající výskyt protiprávního jednání v prostředí výkonu vazby a trestu odnětí svobody.

7.5 Pravomocná odsouzení vězňených osob za trestné činy spáchané ve Vězeňské službě v letech 2015 – 2024

Rok	Odsouzeno za tr. čin v daném roce	Odsouzeno za tr. čin v předchozích letech
2015	6	40
2016	17	65
2017	32	106
2018	55	143
2019	52	144
2020	49	125
2021	26	144
2022	60	153
2023	87	206
2024	79	167 ⁹⁹

Graf č. 5.

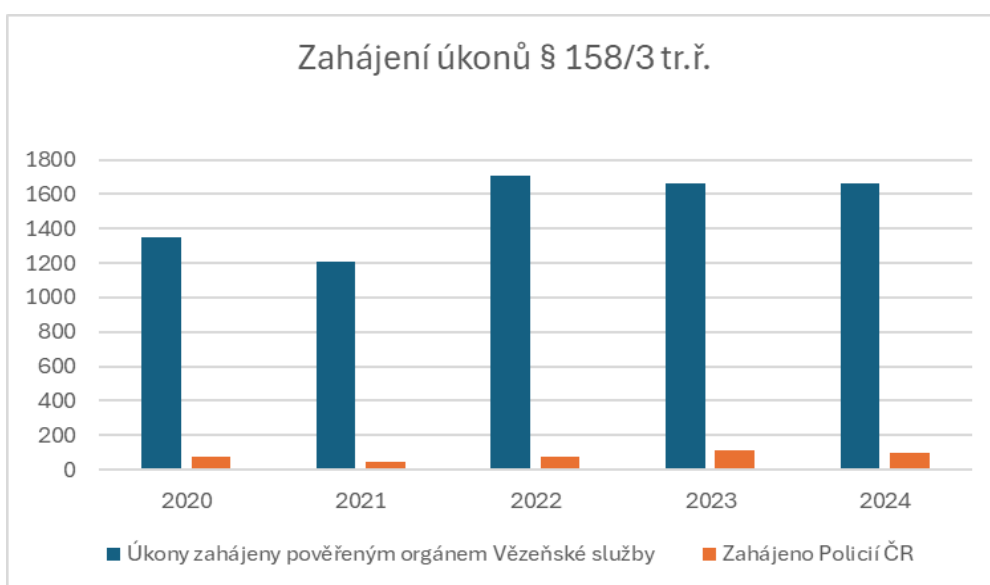
Z grafu č. 5. je patrný postupný nárůst počtu osob odsouzených za trestnou činnost spáchanou ve výkonu vazby či trestu odnětí svobody v období do roku 2018, po kterém dochází k mírné stabilizaci. V roce 2020 je zaznamenán pokles, jenž může souviset s omezením činností orgánů činných v trestním řízení v důsledku pandemie onemocnění COVID-19. V následujících letech dochází k opětovnému nárůstu počtu odsouzených osob, a to jak za trestnou činnost spáchanou v daném roce, tak i v předchozích letech, což poukazuje na přetrvávající výskyt protiprávního jednání v penitenciárním prostředí a současně na časovou prodlevu mezi zahájením trestního řízení a pravomocným rozhodnutím soudu. V závěru sledovaného období lze pozorovat mírný pokles, který však nemění celkový rostoucí trend evidovaných odsouzení.

⁹⁹ Statistická ročenka 2015 - 2024

7.6 Zahájení úkonů

Rok	Úkony zahájeny pověřeným orgánem Vězeňské služby	Zahájeno Policií ČR
2020	1348	72
2021	1210	41
2022	1705	77
2023	1665	113
2024	1660	93 ¹⁰⁰

Graf č. 6.

Z grafu č. 6 vyplývá, že ve sledovaném období je naprostá většina úkonů trestního řízení zahajována pověřenými orgány Vězeňské služby České republiky, zatímco podíl úkonů zahájených Policií České republiky je výrazně nižší. V roce 2021 dochází k poklesu počtu zahájených úkonů, což lze spojovat s dopady pandemie onemocnění COVID-19 na fungování penitenciárního prostředí i orgánů činných v trestním řízení. V následujících letech je patrný opětovný nárůst počtu úkonů zahájených pověřeným orgánem Vězeňské služby, přičemž obdobný vývoj lze sledovat i u úkonů zahájených Policií České republiky. Tento trend poukazuje na významnou roli pověřeného orgánu Vězeňské služby při odhalování trestné činnosti v prostředí výkonu vazby a trestu odnětí svobody a na jeho nezastupitelné postavení v rámci počátečních fází trestního řízení.

¹⁰⁰ Statistická ročenka 2é+5 - 2024

7.7 Formy protiprávního jednání

Vězeňská služba České republiky ve svých statistických výstupech zpravidla neuvádí konkrétní statistická data vztahující se k jednotlivým druhům trestných činů páchaných osobami ve výkonu vazby a trestu odnětí svobody, ale poskytuje pouze souhrnný přehled o nejčastěji prověřovaných formách protiprávního jednání v penitenciárním prostředí. Z dostupných údajů vyplývá, že v praxi bylo nejčastěji prověřováno podezření na spáchání trestného činu dle § 337 odst. 1 písm. h) trestního zákoníku, tedy maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, a dále dle § 283 odst. 1 trestního zákoníku, spočívajícího v nedovolené výrobě a jiném nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy.¹⁰¹

---

¹⁰¹ Statická ročenka 2015 - 2024

7.8 Komparace výsledků

Závěrečná část empirického šetření je zaměřena na komparaci výsledků získaných prostřednictvím statistické analýzy veřejně dostupných údajů Vězeňské služby České republiky za období let 2015–2024 a poznatků získaných z řízených rozhovorů s příslušníky Oddělení prevence a stížností Vězeňské služby České republiky. Cílem této komparace bylo identifikovat shody a rozdíly mezi oficiálně evidovanými statistickými údaji o kriminalitě ve věznicích a praktickými zkušenostmi příslušníků Vězeňské služby České republiky s odhalováním deliktního jednání odsouzených osob.

Statistická data poukazují na vývoj kriminality osob ve výkonu trestu odnětí svobody v České republice ve sledovaném období, přičemž z dlouhodobého hlediska lze pozorovat postupný nárůst počtu pravomocných odsouzení za trestnou činnost spáchanou během výkonu vazby nebo trestu odnětí svobody až do roku 2018, po němž dochází k určité stabilizaci. V roce 2020 je zaznamenán pokles evidovaných případů trestné činnosti, který lze spojovat s omezením činností orgánů činných v trestním řízení v důsledku pandemie onemocnění COVID-19. V následujících letech dochází k opětovnému nárůstu případů trestné činnosti, což poukazuje na přetrvávající výskyt protiprávního jednání v penitenciárním prostředí.

Uvedený trend je v zásadě v souladu s výpověďmi respondentů z řízených rozhovorů, kteří uvádějí, že v průběhu své praxe zaznamenávají změny ve výskytu deliktního jednání odsouzených osob, zejména nárůst fyzického násilí mezi odsouzenými a zvýšený výskyt nepovolených předmětů, jako jsou mobilní telefony nebo omamné a psychotropní látky. Z kvalitativního šetření rovněž vyplývá, že v posledních letech dochází ke změnám ve struktuře drogové kriminality, kdy se vedle tradičních omamných látek objevují nové druhy syntetických drog, což klade zvýšené nároky na kontrolní činnost příslušníků Vězeňské služby České republiky.

Ze statistických výstupů Vězeňské služby České republiky dále vyplývá, že mezi nejčastěji prověřované formy trestné činnosti páchané osobami ve výkonu trestu odnětí svobody patří maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání a trestná činnost související s nedovoleným nakládáním s omamnými a psychotropními látkami a jedy. Tyto poznatky korespondují s odpověďmi respondentů, kteří poukazují na dlouhodobou přítomnost

drogové problematiky ve vězeňském prostředí a na rostoucí kreativitu odsouzených při ukrývání nepovolených předmětů za využití moderních technologií.

Významný rozdíl mezi kvantitativními a kvalitativními zjištěními spočívá zejména v identifikaci faktorů, které přispívají ke vzniku deliktního jednání odsouzených osob. Zatímco statistická data zachycují především četnost a dynamiku trestné činnosti, řízené rozhovory umožnily identifikovat její možné příčiny. Respondenti jako hlavní rizikové faktory uváděli zejména přeplněnost věznic, dlouhodobý pobyt ve výkonu trestu, nedostatečné personální zabezpečení a pokles pracovního zařazení odsouzených, který vede ke snížení strukturovanosti denního režimu. Tyto faktory nejsou ve statistických ročenkách explicitně evidovány, avšak mohou mít významný vliv na vznik a rozvoj deliktního jednání v penitenciárním prostředí.

Komparace výsledků rovněž ukázala shodu v oblasti odhalování trestné činnosti odsouzených osob. Statistická analýza poukazuje na skutečnost, že většina úkonů trestního řízení je zahajována pověřenými orgány Vězeňské služby České republiky, zatímco podíl úkonů zahajovaných Policií České republiky je výrazně nižší. Tento poznatek odpovídá i výpovědím respondentů, kteří uvádějí, že deliktní jednání odsouzených osob je v praxi nejčastěji odhalováno příslušníky oddělení výkonu trestu v rámci každodenní služby.

Na základě provedené komparace lze konstatovat, že statistická data poskytují objektivní přehled o rozsahu a vývoji kriminality ve výkonu trestu odnětí svobody, zatímco řízené rozhovory přinášejí hlubší vhled do praktických aspektů jejího odhalování a do faktorů, které mohou přispívat k jejímu vzniku. Kombinace kvantitativního a kvalitativního přístupu tak umožňuje komplexnější porozumění problematice kriminality odsouzených osob ve výkonu trestu odnětí svobody a zvyšuje vypovídací hodnotu výsledků empirického šetření.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zjistit stav, strukturu a dynamiku kriminality osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence ve věznicích České republiky, a to prostřednictvím analýzy dostupných statistických dat a řízených rozhovorů s vybranými zaměstnanci Vězeňské služby České republiky. Tento cíl byl v průběhu zpracování práce naplněn a jednotlivé dílčí cíle byly postupně splněny jak v teoretické, tak v empirické části práce.

Teoretická část práce se zaměřila na vymezení základních pojmů souvisejících s kriminalitou, výkonem trestu odnětí svobody, penologií a činností Vězeňské služby České republiky. Tato část vytvořila nezbytný teoretický rámec pro následné empirické zkoumání problematiky trestné činnosti páchané ve věznicích. Pozornost byla věnována rovněž postavení odsouzených osob, možnostem postihů za protiprávní jednání ve výkonu trestu a významu prevence kriminality ve vězeňském prostředí.

Empirická část práce byla založena na analýze statistických údajů Vězeňské služby České republiky a Policie České republiky za vybrané období, zejména za rok 2015-2024, a na řízených rozhovorech s pěti respondenty, kteří disponují dlouhodobou odbornou praxí v oblasti vězeňství. Kombinace kvantitativních a kvalitativních metod umožnila nahlédnout na problematiku trestné činnosti ve věznicích nejen z hlediska číselných ukazatelů, ale také z pohledu praktických zkušeností osob, které se s touto problematikou každodenně setkávají.

Z výsledků práce vyplývá, že trestná činnost osob ve výkonu trestu odnětí svobody představuje dlouhodobý a strukturální problém vězeňského systému. Statistická data potvrzují stabilně vysoký počet prověřovaných případů, přičemž nejčastěji se jedná o jednání související s drogovou problematikou, porušováním režimových povinností a násilím mezi odsouzenými. Tyto skutečnosti byly potvrzeny i výpověďmi respondentů, kteří uvedené formy deliktního jednání označili za běžnou součást vězeňské reality.

Významným zjištěním je rovněž skutečnost, že pouze menší část prověřovaných případů končí pravomocným odsouzením, zatímco značná část je řešena prostřednictvím kázeňských opatření nebo je po prověření odložena. Tento fakt poukazuje na specifika trestné činnosti ve věznicích a na nutnost rozlišovat mezi jednáním, které dosahuje

intenzity trestného činu, a jednáním, které je vhodnější řešit v rámci vnitřního disciplinárního systému věznic.

Respondenti se shodli na tom, že samotná represivní opatření nejsou dostatečná k účinnému omezení kriminality ve vězeňském prostředí. Za klíčové považují zejména preventivní působení, strukturovaný denní režim odsouzených, jejich zaměstnanost a efektivní využívání motivačních nástrojů. Významnou roli hrají rovněž organizační a personální podmínky, především přeplněnost věznic, omezené finanční zdroje a technické možnosti při odhalování některých forem deliktního jednání.

Přínos bakalářské práce spočívá především v propojení oficiálních statistických údajů s praktickými zkušenostmi zaměstnanců Vězeňské služby České republiky. Práce tak nabízí komplexnější pohled na problematiku trestné činnosti ve věznicích a poukazuje na rozdíly mezi formálním zachycením kriminality a její každodenní realitou. Získané poznatky mohou být využity nejen pro další odbornou diskusi, ale také jako podklad pro úvahy o zefektivnění preventivních opatření a práce s odsouzenými osobami.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. DIANIŠKA, Gustáv; STRÉMY, Tomáš a VRÁBLOVÁ, Miroslava. *Kriminológia*. 3. aktualizované a doplnené vydanie. Slovenské učebnice. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. 408 s. ISBN 978-807-3806-200
2. DRÁPAL, J., JIŘIČKA, V., a RASZKOVÁ, T. (ed.). *České vězeňství*. Právní monografie. Praha: Wolters Kluwer, 2021. 456 s. ISBN 978-80-7676-066-0.
3. DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní řád: komentář. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 1232 s. ISBN 978-80-7552-600-7.
4. HANUŠ, Bohuslav. *Primární základy penologie*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola J.A. Komenského, 2005. 95 s. ISBN 80-867-2314-3.
5. JÁNOŠIKOVÁ, Petra, KNOLL, Vilém a RUNDOVÁ, Alena. *Mezníky českých právních dějin*. 2.vyd. Praha: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005. 231 s. ISBN 978-80-86898-27-8.
6. JŮZL, Miloslav a kol. *Resocializace v současné penitenciární praxi*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2022. 199 s. ISBN 978-80-7452-213-0.
7. KOCÍK, M. a KRÍHA, J. *Kriminalita vězňených – odsouzených osob a zvláštnosti jejího páčání (problémová reflexe)*. Vydání I. Studia. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2025. 154 s. ISBN 978-80-7556-147-3.
8. KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 418 s. 2021. ISBN 978-807-3808-594.
9. MEZNÍK, Jiří; KALVODOVÁ, Věra a KUČHTA, Josef. *Základy penologie*. Edice učebnic Právnícké fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Brno: Masarykova univerzita, 1995. 75 s. ISBN 80-210-1248-X
10. RASZKOVÁ, Tereza a SVOBODA HOFERKOVÁ, Stanislava. *Kapitoly z penologie I: vězeňství*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. 125 s. ISBN 978-80-7435-264-5.
11. RASZKOVÁ, Tereza a SVOBODA HOFERKOVÁ, Stanislava. *Kapitoly z penologie I: vězeňství*. Vydání: druhé, rozšířené a aktualizované. Hradec Králové: Gaudeamus, 2018. 146 s. ISBN 978-80-7435-716-9.

12. SOCHŮREK, Jan. *Kapitoly z penologie II*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. 77 s. ISBN 978-80-7372-204-3.
13. ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník II: komentář*. 2. vyd. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2012. 1451-3586 s. ISBN 978-80-7400-428-5
14. ŠTĚRBA, Vladislav. *Penologie*. 2. vyd. Praha: Armex, 2009. 148 s. ISBN 978-80-86795-74-4.
15. TOMEK, Petr a FIALA, Zdeněk. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Právo. Olomouc: ANAG, [2019]. 856 s. ISBN 978-80-7554-234-2.
16. VETEŠKA, Jaroslav a FISCHER, Slavomil. *Psychologie kriminálního chování: Vybrané otázky etiologie, andragogické intervence a resocializace*. Praha: Grada, 2020. 208 s. ISBN 978-80-271-1480-1

Elektronické zdroje

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) - znění od 1. 1. 2026. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141#p1>.
2. ČESKO. zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů - znění od 1. 1. 2026. In: *Zákony pro*

- lidi.cz [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-169#p46>
3. ČESKO. zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-17#p1>
  4. ČESKO. zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-341#p1>
  5. ČESKO. zákon č. 555/1992 Sb., České národní rady o Vězeňské a justiční strážní České republiky - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-555#p2-1-o>
  6. ČESKO. zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 1. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#p12-1>

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- Statistická ročenka VS ČR 2015 - 2024
- Nařízení generálního ředitele č. 12/2012 o předcházení, zabránění a včasném odhalování násilí mezi obviněnými, odsouzenými a chovanci
- Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 17/2025, o vyřizování stížností
- Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 12/2025, o pověřeném orgánu
- Interní akt

Seznam zkratk

VS ČR - Vězeňská služba České republiky

GIBS – Generální inspekce bezpečnostních sborů

PČR - Policie České republiky

CS PČ - Celní správa České republiky

Seznam tabulek a grafů

Graf č. 1.

Graf č. 2.

Graf č. 3.

Graf č. 4.

Graf č. 5.

Graf č. 6.

Seznam příloh

Příloha 1. Respondent 1

Příloha 2. Respondent 2

Příloha 3. Respondent 3

Příloha 4. Respondent 4

Příloha 5. Respondent 5

Přílohy

7.9 Respondent 1 ¹⁰²

Otázka 1:

Na jaké pracovní pozici u Vězeňské služby České republiky působíte a jak dlouho tuto činnost vykonáváte?

Odpověď:

U Vězeňské služby České republiky pracuji přibližně 19 let. V minulosti jsem působil na oddělení výkonu trestu, v současné době pracuji jako vedoucí oddělení prevence a stížností.

Otázka 2:

V jakém typu věznici u Vězeňské služby České republiky působíte a vnímáte rozdíly v kriminalitě odsouzených osob ve věznicích se zvýšenou ostrahou a ostrahou?

Odpověď:

Působím ve věznici se zvýšenou ostrahou a rozdíly v kriminalitě odsouzených osob zde jednoznačně vnímám. Odsouzení zařazení do zvýšené ostrahy jsou ve většině případů otrlí recidivisté, kteří mají s výkonem trestu dlouhodobé zkušenosti a v prostředí věznice se pohybují s jistotou, jako by zde byli „doma“. Z tohoto důvodu se u nich deliktní jednání vyskytuje častěji než u odsouzených ve věznicích s ostrahou.

Otázka 3:

S jakými formami deliktního jednání se u odsouzených osob ve výkonu trestu setkáváte nejčastěji?

Odpověď:

Nejčastěji se jedná o fyzické násilí mezi odsouzenými osobami, dále o zneužívání omamných a psychotropních látek a o držení nepovolených věcí. Kromě mobilních telefonů se v praxi objevují také tzv. „bodla“, tedy ručně vyrobené bodné nebo sečné zbraně, které představují závažné bezpečnostní riziko.

---

¹⁰² Vlastní zdroj

Otázka 4:

Jakým způsobem je v praxi deliktní jednání odsouzených osob nejčastěji odhalováno?

Odpověď:

V praxi je nejčastější formou odhalení deliktního jednání zjištění příslušníkem oddělení výkonu trestu. V případě fyzického násilí je sepiše záznam o zjištění stop fyzického násilí a zajistí základní podklady. Fotodokumentaci a další potřebnou dokumentaci následně zajišťuje příslušník oddělení prevence a stížností, který rovněž vyhodnocuje, zda se nejedná o jednání mající znaky trestného činu. U omamných a psychotropních látek je nejběžnějším způsobem odhalení testování moči, přičemž při pozitivním výsledku je vzorek odeslán k toxikologickému vyšetření. Nepovolené věci jsou zpravidla zjištěny při kontrolních nebo cílených prohlídkách.

Otázka 5:

Zaznamenáváte v průběhu své praxe změny ve výskytu deliktního jednání odsouzených osob?

Odpověď:

Ano, v průběhu své praxe zaznamenávám výrazné změny. Došlo k nárůstu zneužívání omamných a psychotropních látek, přičemž dříve byl nejrozšířenější tzv. „kvak“. S moderní dobou se výrazně rozšířily mobilní telefony, které v minulosti ve věznicích prakticky nebyly, a zároveň lze pozorovat i nárůst fyzického násilí mezi odsouzenými.

Otázka 6:

Jaké faktory podle Vás nejvíce přispívají ke vzniku deliktního jednání odsouzených osob ve výkonu trestu?

Odpověď:

Za významné faktory považuji především přeplněnost věznic a způsob ubytování odsouzených, kdy je na jedné cele umístěno více osob. Tento stav často vede ke konfliktům a eskalaci napětí. Dalším faktorem je skladba odsouzených, zejména nárůst mladších a agresivnějších jedinců, kteří často nerespektují autority ani vnitřní řád věznice.

Otázka 7:

Jak hodnotíte spolupráci Vězeňské služby České republiky s Policií České republiky při odhalování deliktního jednání?

Odpověď:

Spolupráce s Policií České republiky je systematická a funkční. Vzhledem k omezením vyplývajícím z trestního řádu může Vězeňská služba provádět pouze šetření nebo prověřování, zatímco Policie České republiky je oprávněna zahájit úkony trestního stíhání. V případech podezření na trestný čin jsou Policii České republiky předávány veškeré zjištěné informace a dokumentace.

Otázka 8:

S jakými problémy nebo omezeními se při odhalování deliktního jednání nejčastěji setkáváte?

Odpověď:

Moderní doba přináší nové druhy omamných a psychotropních látek, jejichž složení a účinky jsou často neznámé a jejich odhalování je velmi problematické. Zároveň se objevují moderní technologie, například miniaturní mobilní telefony, které lze snáze propašovat do věznice a obtížněji je odhalit. Významným problémem je také manipulativní a účelové chování části odsouzených, kteří se snaží získat co nejvíce výhod ve svůj prospěch a v prostředí věznice se dokážou velmi dobře přizpůsobit.

Otázka 9:

Jaká opatření by podle Vás mohla přispět ke snížení deliktního jednání odsouzených osob ve výkonu trestu odnětí svobody?

Odpověď:

Za účinná opatření považuji především zpřísnění pravidel pro přijímání balíků, neboť se v mnoha případech odsouzení snaží prostřednictvím zásilek propašovat do věznice nepovolené věci. Stejný problém se objevuje i při návštěvách, kde dochází k pokusům o předávání nepovolených předmětů. Návštěvy a přijímání balíků by proto měly být umožněny především odsouzeným s velmi dobrým chováním a sloužit jako motivační faktor k dodržování pravidel. Dále by bylo vhodné snižovat počet odsouzených na celách

a investovat do moderních technologií, přičemž realizace těchto opatření je závislá na finančních možnostech.

7.10 Respondent 2¹⁰³

Otázka 1:

Na jaké pracovní pozici u Vězeňské služby České republiky působíte a jak dlouho tuto činnost vykonáváte?

Odpověď:

U Vězeňské služby České republiky sloužím přibližně 30 let. Z toho zhruba 15 let jsem působil na oddělení výkonu trestu, kde jsem získal přímou zkušenost s každodenním chodem věznice a chováním odsouzených osob. V současné době pracuji jako pověřený orgán Vězeňské služby České republiky, kde se dlouhodobě věnuji řešení deliktního jednání odsouzených.

Otázka 2:

V jakém typu věznice u Vězeňské služby České republiky působíte a vnímáte rozdíly v kriminalitě odsouzených osob ve věznicích se zvýšenou ostrahou a ostrahou?

Odpověď:

V současné době působím ve věznici se zvýšenou ostrahou. Z dlouhodobé praxe mohu konstatovat, že odsouzení zařazení do zvýšené ostrahy jsou převážně recidivisté, kteří mají s výkonem trestu bohaté zkušenosti a jsou na prostředí věznice adaptováni. U těchto odsouzených se deliktní jednání objevuje častěji a má zpravidla závažnější charakter než u odsouzených ve věznicích s ostrahou.

Otázka 3:

S jakými formami deliktního jednání se u odsouzených osob ve výkonu trestu setkáváte nejčastěji?

Odpověď:

Z hlediska dlouholeté praxe lze uvést, že fyzické násilí a krádeže mezi odsouzenými patří k běžným formám deliktního jednání v každém období a nejsou vázány pouze na

---

¹⁰³ Vlastní zdroj

současnou dobu. Dále se často setkávám se zneužíváním omamných a psychotropních látek a s držetím nepovolených věcí, zejména mobilních telefonů a ručně vyrobených bodných zbraní, tzv. „bodel“.

Otázka 4:

Jakým způsobem je v praxi deliktní jednání odsouzených osob nejčastěji odhalováno?

Odpověď:

Deliktní jednání je nejčastěji odhaleno příslušníky oddělení výkonu trestu v rámci každodenní služby, kteří provedou prvotní zjištění a sepíší základní záznam. Následně pověřený orgán zajišťuje kompletní dokumentaci, včetně fotodokumentace, a vyhodnocuje další postup. Nelze opomenout ani skutečnost, že některá deliktní jednání jsou oznámena samotnými odsouzenými, a to jak z důvodu skutečného zájmu o řešení situace, tak někdy i zcela účelově ve snaze získat pro sebe určitou výhodu.

Otázka 5:

Zaznamenáváte v průběhu své praxe změny ve výskytu deliktního jednání odsouzených osob?

Odpověď:

Ano, změny ve výskytu deliktního jednání jsou z dlouhodobého hlediska patrné. V minulosti byla drogová problematika jednodušší a dominantní byl tzv. „kvak“, zatímco v současnosti se objevují nové druhy omamných a psychotropních látek. Výrazně rovněž narostl výskyt mobilních telefonů a postupně lze sledovat i nárůst fyzického násilí mezi odsouzenými.

Otázka 6:

Jaké faktory podle Vás nejvíce přispívají ke vzniku deliktního jednání odsouzených osob ve výkonu trestu?

Odpověď:

Za významné faktory považuji především přeplněnost věznic a způsob ubytování odsouzených. Z vlastní zkušenosti však mohu uvést, že v dřívějších obdobích byla také výrazně vyšší zaměstnanost odsouzených, což vedlo k větší strukturovanosti dne.

Odsouzení měli jasně rozdělený denní režim, kdy přibližně osm hodin pracovali, osm hodin odpočívali a zbývající čas měli vyplněn dalšími činnostmi. Tato roztržitost dne měla preventivní vliv na vznik deliktního jednání, který v současnosti často chybí.

Otázka 7:

Jak hodnotíte spolupráci Vězeňské služby České republiky s Policií České republiky při odhalování deliktního jednání?

Odpověď:

Spolupráci s Policií České republiky hodnotím na základě dlouhodobé praxe jako systematickou a funkční. Vězeňská služba je oprávněna provádět šetření a prověřování, avšak zahájení úkonů trestního stíhání je plně v kompetenci Policie České republiky. V případech podezření na trestný čin jsou Policii České republiky předávány veškeré zajištěné informace a dokumentace.

Otázka 8:

S jakými problémy nebo omezeními se při odhalování deliktního jednání nejčastěji setkáváte?

Odpověď:

Z dlouhodobého hlediska je problematické zejména odhalování nových druhů omamných a psychotropních látek, jejichž složení a účinky nejsou vždy okamžitě známy. Moderní doba zároveň přináší miniaturní technická zařízení, například malé mobilní telefony, které lze snadno propašovat do věznice. Významnou roli hraje také manipulativní a účelové chování odsouzených, kteří se v prostředí věznice dokážou velmi dobře orientovat a snaží se získat co nejvíce výhod ve svůj prospěch.

Otázka 9:

Jaká opatření by podle Vás mohla přispět ke snížení deliktního jednání odsouzených osob ve výkonu trestu odnětí svobody?

Odpověď:

Za účinná opatření považuji především zpřísnění pravidel pro přijímání balíků, jelikož právě prostřednictvím zásilek se odsouzení často snaží propašovat do věznice nepovolené

věci. Stejný problém se objevuje i při návštěvách. Tyto benefity by měly být poskytovány pouze odsouzeným s velmi dobrým chováním a sloužit jako motivační faktor. Dále by bylo vhodné snižovat počet odsouzených na celách a investovat do moderních technologií, přičemž realizace těchto opatření je podmíněna finančními možnostmi.

7.11 Respondent 3 ¹⁰⁴

Otázka 1:

Na jaké pracovní pozici u Vězeňské služby České republiky působíte a jak dlouho tuto činnost vykonáváte?

Odpověď:

U Vězeňské služby České republiky sloužím přibližně 15 let, z toho posledních 5 let působím jako pověřený orgán. Práce mě naplňuje také z toho důvodu, že jsem absolvoval studium na Policejní akademii, kde jsem získal teoretické poznatky z oblasti trestního práva, kriminalistiky a kriminologie, které mohu v praxi uplatňovat při řešení deliktního jednání odsouzených osob.

Otázka 2:

V jakém typu věznice u Vězeňské služby České republiky působíte a vnímáte rozdíly v kriminalitě odsouzených osob ve věznicích se zvýšenou ostrahou a ostrahou?

Odpověď:

Působím ve věznici se zvýšenou ostrahou. Přestože nemám tak dlouhou praxi jako někteří kolegové, rozdíly v kriminalitě odsouzených osob zde vnímám. Odsouzení zařazení do zvýšené ostrahy jsou zpravidla osoby s opakovanou trestnou činností, které jsou na výkon trestu adaptované a dokážou se v tomto prostředí dobře orientovat, což se promítá i do jejich chování.

Otázka 3:

S jakými formami deliktního jednání se u odsouzených osob ve výkonu trestu setkáváte nejčastěji?

Odpověď:

Z mé dosavadní praxe vyplývá, že mezi nejčastější formy deliktního jednání patří fyzické násilí a krádeže mezi odsouzenými osobami, které se ve vězeňském prostředí objevují dlouhodobě. Dále se setkávám se zneužíváním omamných a psychotropních látek a s

---

¹⁰⁴ Vlastní zdroj

držením nepovolených věcí, zejména mobilních telefonů a ručně vyrobených bodných zbraní.

Otázka 4:

Jakým způsobem je v praxi deliktní jednání odsouzených osob nejčastěji odhalováno?

Odpověď:

Deliktní jednání je nejčastěji zjištěno příslušníky oddělení výkonu trestu v rámci běžné služby. Ti provádějí prvotní zjištění a sepíší základní záznamy. Pověřený orgán následně zajišťuje další dokumentaci a vyhodnocuje okolnosti případu. Některá deliktní jednání jsou rovněž oznámena samotnými odsouzenými, přičemž z praxe vyplývá, že tato oznámení mohou být jak oprávněná, tak i účelová.

Otázka 5:

Zaznamenáváte v průběhu své praxe změny ve výskytu deliktního jednání odsouzených osob?

Odpověď:

Ano, i v rámci své dosavadní praxe zaznamenávám určité změny. Zejména je patrný nárůst nepovoleného držení mobilních telefonů a větší rozmanitost omamných a psychotropních látek. Tyto změny lze spojovat s vývojem společnosti a technologickým pokrokem, který se promítá i do vězeňského prostředí.

Otázka 6:

Jaké faktory podle Vás nejvíce přispívají ke vzniku deliktního jednání odsouzených osob ve výkonu trestu?

Odpověď:

Za významné faktory považuji především přeplněnost věznic a s tím související napětí mezi odsouzenými. Dalším důležitým faktorem je nedostatečné financování vězeňského systému, zejména v oblasti personálního zajištění, které může negativně ovlivňovat kontrolní a preventivní činnost zaměstnanců.

Otázka 7:

Jak hodnotíte spolupráci Vězeňské služby České republiky s Policií České republiky při odhalování deliktního jednání?

Odpověď:

Spolupráci s Policií České republiky hodnotím jako korektní a funkční. V rámci zákonných kompetencí Vězeňská služba provádí šetření a zajišťuje podklady, zatímco Policie České republiky je oprávněna zahajovat úkony trestního stíhání. Tato dělba kompetencí je podle mého názoru nastavena správně.

Otázka 8:

S jakými problémy nebo omezeními se při odhalování deliktního jednání nejčastěji setkáváte?

Odpověď:

Moderní technologie a technický pokrok přinášejí nové výzvy v oblasti odhalování deliktního jednání. Odsouzení jsou stále vynalézavější při ukrývání nepovolených věcí, zejména malých mobilních telefonů a omamných látek, což jejich odhalování značně komplikuje. Tyto skutečnosti kladou zvýšené nároky na personál i používané kontrolní mechanismy.

Otázka 9:

Jaká opatření by podle Vás mohla přispět ke snížení deliktního jednání odsouzených osob ve výkonu trestu odnětí svobody?

Odpověď:

Domnívám se, že ke snížení deliktního jednání by mohlo přispět důslednější nastavení kontrolních mechanismů, zejména v oblasti balíků a návštěv. Zároveň považuji za důležité posilování motivačních prvků, například podmiňování určitých výhod dobrým chováním odsouzených. Významnou roli by mohly sehrát také investice do moderních technologií, jejichž využití je však omezeno finančními možnostmi systému.

7.12 Respondent 4 ¹⁰⁵

Otázka 1:

Na jaké pracovní pozici u Vězeňské služby České republiky působíte a jak dlouho tuto činnost vykonáváte?

Odpověď:

U Vězeňské služby České republiky sloužím přibližně 16 let. Svoji profesní dráhu jsem zahájil na oddělení výkonu trestu, následně jsem byl zařazen na eskortní službu, kde jsem působil několik let. V současné době sloužím přibližně dva roky jako pověřený orgán. Díky této kombinaci služebních pozic mám možnost nahlížet na problematiku deliktního jednání odsouzených osob z širší perspektivy.

Otázka 2:

V jakém typu věznice u Vězeňské služby České republiky působíte a vnímáte rozdíly v kriminalitě odsouzených osob ve věznicích se zvýšenou ostrahou a ostrahou?

Odpověď:

Působím ve věznici se zvýšenou ostrahou. Na základě své dosavadní praxe mohu uvést, že chování odsouzených je výrazně ovlivněno jejich předchozí trestní minulostí a délkou pobytu ve výkonu trestu. U části odsouzených je patrná adaptace na vězeňské prostředí, která se může projevat vyšší mírou problémového chování.

Otázka 3:

S jakými formami deliktního jednání se u odsouzených osob ve výkonu trestu setkáváte nejčastěji?

Odpověď:

Nejčastěji se jedná o fyzické násilí a krádeže mezi odsouzenými osobami, které patří k dlouhodobě se vyskytujícím jevům ve vězeňském prostředí. Dále se setkávám se zneužíváním omamných a psychotropních látek a s držením nepovolených věcí, zejména mobilních telefonů a ručně vyrobených bodných zbraní. Některé z těchto skutečností jsem

---

¹⁰⁵ Vlastní zdroj

vnímal již při eskortování odsouzených, kdy se jejich problémové chování často výrazně projevovalo.

Otázka 4:

Jakým způsobem je v praxi deliktní jednání odsouzených osob nejčastěji odhalováno?

Odpověď:

Deliktní jednání je nejčastěji odhaleno příslušníky oddělení výkonu trestu v rámci běžné služby. Ti provádějí prvotní zjištění a sepíší základní záznamy. Následně pověřený orgán zajišťuje další dokumentaci a vyhodnocuje okolnosti případu. Zkušenosti z eskortní služby mi ukázaly, že důležitou roli hraje také dlouhodobé sledování chování odsouzených, a to nejen v rámci samotného výkonu trestu.

Otázka 5:

Zaznamenáváte v průběhu své praxe změny ve výskytu deliktního jednání odsouzených osob?

Odpověď:

Ano, změny ve výskytu deliktního jednání jsou patrné. Oproti období, kdy jsem začínal ve výkonu trestu, je dnes výraznější výskyt nepovolených mobilních telefonů a větší rozmanitost omamných a psychotropních látek. Tyto změny jsem zaznamenával i během eskortní služby, kdy bylo možné sledovat podobné projevy chování u odsouzených z různých zařízení.

Otázka 6:

Jaké faktory podle Vás nejvíce přispívají ke vzniku deliktního jednání odsouzených osob ve výkonu trestu?

Odpověď:

Za významné faktory považuji především přeplněnost věznic a s tím související napětí mezi odsouzenými. Z vlastní zkušenosti, včetně eskortní služby, vnímám také negativní vliv dlouhodobého pobytu ve výkonu trestu, kdy část odsouzených postupně ztrácí respekt k pravidlům a autoritám. Svou roli hraje i omezené personální a finanční zajištění.

Otázka 7:

Jak hodnotíte spolupráci Vězeňské služby České republiky s Policií České republiky při odhalování deliktního jednání?

Odpověď:

Spolupráci s Policií České republiky hodnotím jako funkční a nezbytnou. Během působení na eskortní službě jsem byl v častém kontaktu s příslušníky Policie České republiky, což přispělo k dobré součinnosti. V současné pozici pověřeného orgánu spolupráce probíhá zejména při řešení závažnějších případů deliktního jednání.

Otázka 8:

S jakými problémy nebo omezeními se při odhalování deliktního jednání nejčastěji setkáváte?

Odpověď:

Za významný problém považuji moderní technologie a vynalézavost odsouzených při ukrývání nepovolených věcí. Zkušenosti z eskortní služby ukazují, že odsouzení dokážou využívat netradiční způsoby a místa k jejich ukrytí, což výrazně ztěžuje jejich odhalování a klade zvýšené nároky na kontrolní činnost personálu.

Otázka 9:

Jaká opatření by podle Vás mohla přispět ke snížení deliktního jednání odsouzených osob ve výkonu trestu odnětí svobody?

Odpověď:

Domnívám se, že ke snížení deliktního jednání by mohlo přispět důslednější vyhodnocování chování odsouzených a cílenější práce s rizikovými jedinci. Přínosné by bylo také posílení preventivních opatření a zlepšení materiálního a personálního zabezpečení, které by umožnilo věnovat větší pozornost předcházení problémového chování, nikoli pouze jeho následnému řešení.

7.13 Respondent 5¹⁰⁶

Otázka 1:

Na jaké pracovní pozici u Vězeňské služby České republiky působíte a jak dlouho tuto činnost vykonáváte?

Odpověď:

U Vězeňské služby České republiky sloužím přibližně 27 let. Svoji profesní dráhu jsem zahájil na oddělení výkonu trestu, kde jsem získal základní praktické zkušenosti s každodenním chodem věznice. Přibližně 15 let jsem následně působil jako pověřený orgán, kdy jsem se podílel na řešení širokého spektra deliktního jednání odsouzených osob. V současné době pracuji jako zástupce vedoucího oddělení prevence a stížností.

Otázka 2:

V jakém typu věznice u Vězeňské služby České republiky působíte a vnímáte rozdíly v kriminalitě odsouzených osob ve věznicích se zvýšenou ostrahou a ostrahou?

Odpověď:

Působím ve věznici se zvýšenou ostrahou. Na základě dlouholeté praxe mohu konstatovat, že chování odsouzených je výrazně ovlivněno jejich trestní minulostí a opakovaným pobytem ve výkonu trestu. U části odsouzených je patrná značná adaptace na vězeňské prostředí, která se často projevuje vyšší mírou problémového a deliktního jednání.

Otázka 3:

S jakými formami deliktního jednání se u odsouzených osob ve výkonu trestu setkáváte nejčastěji?

Odpověď:

Za dobu své služby jsem se setkal s celou řadou forem deliktního jednání. Nejčastěji se jedná o fyzické násilí a krádeže mezi odsouzenými osobami, které patří k dlouhodobě přítomným jevům ve vězeňském prostředí. Dále se opakovaně vyskytuje zneužívání omamných a psychotropních látek a držení nepovolených věcí, zejména mobilních

---

¹⁰⁶ Vlastní zdroj

telefonů a ručně vyrobených bodných zbraní, se kterými jsem se v praxi setkával opakovaně.

Otázka 4:

Jakým způsobem je v praxi deliktní jednání odsouzených osob nejčastěji odhalováno?

Odpověď:

Z mé dlouholeté zkušenosti vyplývá, že deliktní jednání je nejčastěji odhaleno příslušníky oddělení výkonu trestu v rámci běžné služby. Ti provedou prvotní zjištění a sepíší základní dokumentaci. Následně pověřený orgán zajišťuje další potřebné podklady, vyhodnocuje okolnosti případu a rozhoduje o dalším postupu. Nelze opomenout ani skutečnost, že část deliktního jednání je oznámena samotnými odsouzenými, přičemž tato oznámení mohou být jak oprávněná, tak i účelová.

Otázka 5:

Zaznamenáváte v průběhu své praxe změny ve výskytu deliktního jednání odsouzených osob?

Odpověď:

Ano, změny ve výskytu deliktního jednání jsou při dlouhodobém srovnání velmi patrné. V minulosti byla drogová problematika jednodušší a omezená na menší množství látek, zatímco v současnosti se objevují nové a obtížně odhalitelné substance. Výrazně rovněž narostl výskyt nepovolených mobilních telefonů a v některých obdobích lze pozorovat i zvýšený výskyt fyzického násilí mezi odsouzenými.

Otázka 6:

Jaké faktory podle Vás nejvíce přispívají ke vzniku deliktního jednání odsouzených osob ve výkonu trestu?

Odpověď:

Za klíčové faktory považuji především přeplněnost věznic a s tím související napětí mezi odsouzenými. Významnou roli hraje také nedostatečné personální a finanční zabezpečení, které omezuje možnosti důsledné kontroly a preventivní činnosti. Z dlouhodobé praxe je

zřejmé, že tyto faktory společně vytvářejí prostředí, ve kterém deliktní jednání snadněji vzniká.

Otázka 7:

Jak hodnotíte spolupráci Vězeňské služby České republiky s Policií České republiky při odhalování deliktního jednání?

Odpověď:

Spolupráci s Policií České republiky hodnotím na základě dlouhodobých zkušeností jako velmi dobrou a funkční. V případech, kdy deliktní jednání vykazuje znaky trestného činu, jsou Policii České republiky předávány veškeré zjištěné informace a dokumentace. Dělbá kompetencí mezi oběma složkami je podle mého názoru nastavena efektivně.

Otázka 8:

S jakými problémy nebo omezeními se při odhalování deliktního jednání nejčastěji setkáváte?

Odpověď:

Za významný problém považuji moderní technologie a vysokou míru vynalézavosti odsouzených při ukrývání nepovolených věcí. V praxi jsem se opakovaně setkal s případy, kdy byly nepovolené předměty ukryty velmi sofistikovaným způsobem, což jejich odhalování značně komplikuje. Dalším omezením je časová a personální náročnost jednotlivých úkonů.

Otázka 9:

Jaká opatření by podle Vás mohla přispět ke snížení deliktního jednání odsouzených osob ve výkonu trestu odnětí svobody?

Odpověď:

Domnívám se, že ke snížení deliktního jednání by přispělo především posílení preventivní činnosti a důslednější práce s odsouzenými, kteří se dlouhodobě dopouštějí problémového chování. Přínosné by bylo také efektivnější využívání motivačních nástrojů, které by odsouzené vedly k dodržování pravidel. Zároveň je nutné zohlednit finanční možnosti systému, které realizaci těchto opatření zásadně ovlivňují.